

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Grudis - December 3, 1965

Nr. 131

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SKELBTINAS KARAS

GRĮŽĘS IŠ VIETNAMO, GYNIMO SEKRETO-
RIUS MCNAMARA SIŪLO LAIKYTIŠ TOS PA-
ČIOS TAKTIKOS. PADVIGUBINANT KARIŲ
SKAIČIŲ. — TAI RODO, KAD AMERIKA YRA
IŠVĖLUSI Į TIKRĄ KARĄ, KURIO OFICIA-
LUS PASKELBIMAS — LEGALIZAVIMAS BŪ-
TŲ AMERIKAI NAUDINGAS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Grįžęs iš trumpos inspekcijos
Vietname, Gynimo Sekretorius
McNamara pareiškė, kad šiau-
rinis Vietnamas patrigubino sa-
vo karių, siunčiamų į Pietinį
Vietnamą skaičių. Esą, dabar per
mėnesį į ten atvyksta net 4,500
karių. Dėl to JAV turėsiančios
imtis kontra-priemonių. Kalba-
ma apie JAV kariuomenės, ko-
vojančios Vietname, padidinimą
nuo 165,000 iki 300,000 karių, at-
seit padvigubinimą. Tačiau, ap-
lamai imant, McNamara nuomone,
nepaisant komunistų in-
filtracijos patrigubėjimo, JAV
nepraalaiminčios -- "not losing"
-- to karo.

Tas pats McNamara grįžęs iš
Vietnamo 1963 m. spalio mėn.,
kartu su tuoliausiu gen. Štabu vir-
šininku gen. Maxwell D. Taylor
pareiškė, kad 1965 metų paba-
igoje, atseit dabar, karas turėtų
būti "reasonably well in hand"
ir ko gero JAV galėtų sumažinti
savo karinę pagalbą tam ne-
laimingam kraštui!

Jei McNamara klydo tada, ko-
dėl jis negali klysti dabar? Kiek-
vienu atveju aišku, kad tų prie-
monių, kurias tada rekomenda-
vo McNamara, neužteko tada,
ypač turint galvoje JAV paska-
tintą Diemo nuvertimą, ir jų gali
neužtekti dabar, ypač jei kinie-
čiai pradėtų siųsti savo "sava-
norius". O tai gali atsitikti, jei
bus laikomasi tos pačios takti-
kos ir JAV vis daugiau ir daugiau
išvėls į sausumos karą Azijos
džiunglėse, kur komunistai gali
geriau kariauti negu amerikie-
čiai.

Tiesa, visi iki šiol buvę kovos
sąlyčiai tarp amerikiečių ir ko-
munistų įrodė, kad pastarieji ne-
gali atilaikyti atsidūrę kovoje
dalinyje prieš dalinį. Tačiau vie-
nai divizionai išlaikyti šiaurės Viet-
namui tereikia 40 tonų įvairaus
tikimo, tuo tarpu amerikiečių
divizionai 450 tonų į dieną. Svar-
biausia tačiau, kad kol kas ame-
rikiečiai iki šiol dar negalėjo iš-
naudoti viso savo laivyno ir avia-
cijos pranašumo kovoje su priešo
centru Hanoi.

Todėl sunku nesutikti su ko-
lumnistu David Lawrance, kuris
teigia: "JAV šiandien prailgina
karą Vietname savo peratsargu-
mu (supercaution) ir neryžtingu-
mu -- delsimu bombarduoti prie-
šo karinius taikinius vietur kur
jie būtų, ir iš viso vengiant bet
kokių griežtesnių priemonių."

Praeito sekmadienio demon-
stracija prieš Vietnamo karą Wa-
shingtone administracijos sluoks-
niuose esanti laikoma mažos

reikšmės įvykiu. Pats presiden-
tas giną teisę demonstruoti,
vengdamas aiškiai pareikšti, kad
toldos demonstracijos tik pade-
da priešui ir prailgina, o nesu-
trumpina karą.

Lawrance konstatuoja, kad de-
monstracija komunistai įverti-
na kaip naują amerikiečių neryž-
tingumo ir silpnumo ženklą. Dėl
jos jie įgauna naujos drąsos, o
tai veda prie to, kad Amerikos
rimtumo įrodymui savo galvas
turės padėti dar daug jaunyme-
rikiečių ir vietnamiečių.

Dėl viso to, o taip pat ir dėl
chaotiškos ūkinės būklės, Law-
rance siūlo griebtis vienintėlio
logiško dabartinėje padėtyje
veiksmo, būtent, kongresas tu-
rėtų paskelbti karo stovį -- "a
state of war". Tai duotų galimybę
blokuoti Vietnamą, iš viso, ka-
riauti ne tik viena ranka ir kar-
tu leistų griebtis griežtesnių prie-
monių ūkiniam sektoriuje. Tai
esąs vienintėlis kelias, vedąs į
taiką pietryčių Azijoje, ir ilgai-
niui, į sveiką nę krašto viduje.

Savaiame aišku, kad šiuo metu
tas pasiūlymas atrodo esąs dar
kiek perankstyvas ir perdrasus.
Prezidentas Johnsonas nenori at-
sisakyti visų principų, kuriuos
skelbdamas jis laimėjo rinki-
mus, nors jie ir pasirodė esą
nesutaikomi su gyvenimu. Ta-
čiau iš kitos pusės, visai teisin-
gai bostoniško The Christian
Science Monitor skiltyse rašė
Erwin D. Canham:

"Prezidentas (Chief Executi-
ve) 1965 m. pasiekė neišsivaiz-
duojamo autoriteto.

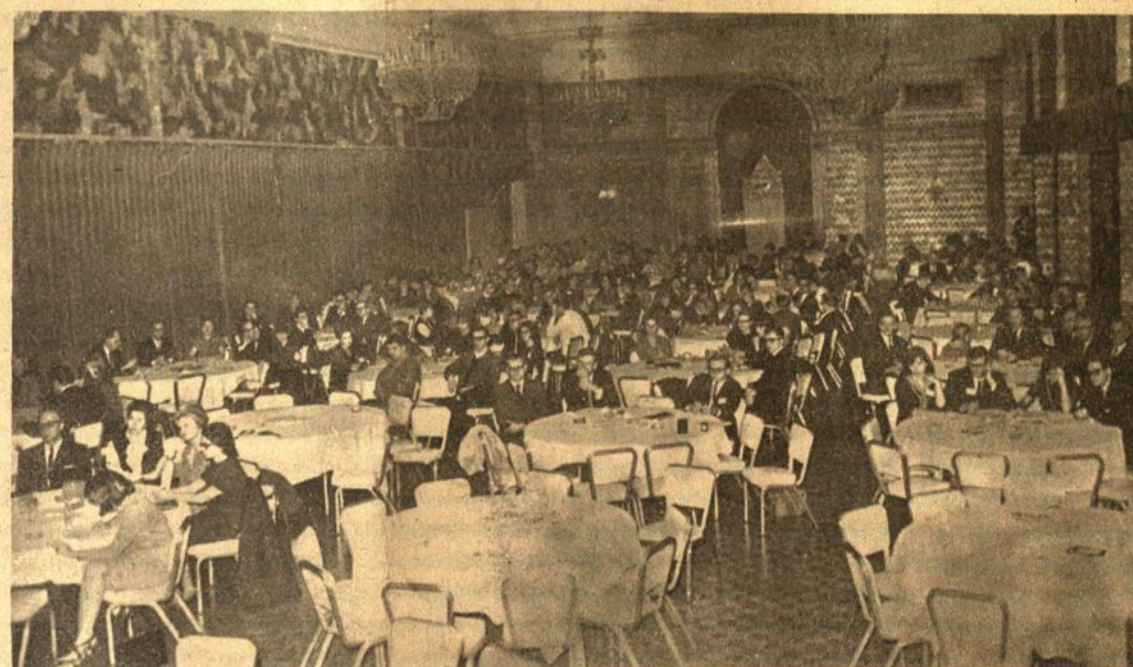
Tačiau kaip klasiškoje graiki-
dramoje, visai jo jėgai ir po-
puliaramui gresia vienas daly-
kas: Vietnamo krizė. Pietryčių
Azijos problema turi būti iš-
spręsta. Ji klydo Johnsono ad-
ministracijai namuose ir užsie-
niuose".

Vietnamas klydąs santykių at-
lydžiu su Sovietų Sąjunga, jis
sudaro kliūtį ir geresniems san-
tykiams su Vakarų Europa.

Prezidentas šiuo metu jau ne-
sistengia vadovauti kiekvienam
karo žygiui Vietname, tačiau jis
ir toliau siekia palankios sau
visuomenės nuomonės. To siek-
damas jis vienu metu, trijuose at-
skiruose kambariuose priėmęs
net tris kolumnistus David Law-
rance, Drew Pearson ir Joseph
Alsop.

Kaip žinia, du iš jų: Lawren-
ce ir Alsop -- yra griežtesnės
politikos Vietname šalinin-
kai.

Ar ir pats prezidentas imsis



Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo Clevelande prezidiumas. Kalba G. Procuta. Apačioje suvaži-
vimo dalyviai klausosi pranešimų.

J. Garlos nuotrauka

JAUNIMO METAI — TAI MŪSŲ METAI

PLJK pirmininko Algio Zaparacko žodis Lietuvių Studentų Sąjungos
suvažiavime Clevelande lapkričio 27 d.

PLB Valdyba paskelbė 1966 me-
tus Jaunimo Metais. Tie metai pri-
klauso jaunimui. Kas sudaro tą
jaunimą? Kas yra tie metai? Koks
bus tas suvažiavimas, kuris pa-
vadintas Pasaulio Lietuvių Jau-
nimo Kongresu? Kodėl mes turė-
sime rinkti parašus peticijoms
ir tas peticijas nešti į Jungtines
Tautas? Kodėl reikės mums ra-
šyti laiškus senatoriams, kon-
gresmanams, prašant jų Radio
Free Europe transliacijų į Pa-
baltijo kraštus?

Žinau, kad šiandien jaunimas,
o ypač Lietuvių Studentų S-gos
nariai ir visa lietuvių studentų
jėga domisi šiais klausimais, nes
Jaunimo Metai yra realybė, o
Jaunimo Kongresas ir pirmoji

bendra studentų stovykla įvyks
už septynių mėnesių. Stengsimės
palaipsniui atsakyti į šiuos kla-
simus.

Lietuvių Studentų Sąjunga bu-
vo pirmutinė jaunimo organiza-
cija, kuri pritarė Jaunimo Metų
idėjai ir Pasaulio Lietuvių Jau-
nimo Kongresui. Pritarimo ne-
užtenka, turime imtis darbo ir
atsakomybės, kad šie Metai bū-
tų tikrai jaunimo veiklos metai.
Jaunimo Kongresas turi tapti mū-
sų išeivijos jaunimo manifesta-
cija ir ateities veiklos gairių
nustatymas.

PLB Valdyba, pasitarusi su
Liet. Stud. S-gos CV, Sąjuno-
gos pirmininkui pasiūlius, paskel-
bė 1966 metus Jaunimo Metais.

Reiškia, kad visas dėmesys, vi-
si didesni bei mažesni 1966
metų įvykiai bus atkreipti į Jau-
nimą, į jaunimo organizacijas ir
jaunimo veiklą. Jaunimo Metus
mes patys koordinuosim ir juos
vesim. Tam tikslui buvo suda-
rytas Jaunimo Komitetas, kuris
pavadintas Pasaulio Lietuvių Jau-
nimo Kongreso Komitetas, kuris
susideda iš jaunimo organizaci-
jų atstovų ir penkių asmenų, pa-
skirtų PLB Valdybos. Komitetas
susideda iš 21-no asmens. Komitetas
išsirinko prezidiumą iš še-
šių asmenų. Prezidiumą sudaro
pirmininkas Algis Zaparackas,
ir nariai: Zita Acalinaitė, Gab-
rielius Gedvila, Vaclovas Kleiza,
Rimas Staniūnas ir Eugenijus Vil-
kas. Komitetas veikia pagal nuo-
statą, kurie buvo patvirtinti PLB
Valdybos. Komitetas yra atsakin-
gas PLB Valdybai. Komitetas pa-
tvirtino PLB Valdybos Jaunimo
Reikalų Vedėjo Vytauto Kaman-
to pristatytą Jaunimo Metų pa-
skirstymą ir juo mes vadovau-
simės ateinančiais metais.

SAUSIS -- Keliama Jaunimo
Metų prasmė, tikslai ir svarba.
Ruošiamasi Pasaulio Lietuvių
Jaunimo Kongresui. Pristatomas
Jaunimas kitose kraštuose.

VASARIS -- Lietuvos Nepri-
klausomybės atgavimo minėjimas

Vasario 16 proga, rengia jauno-
ji karta, skatinama ir talkinama
vyresniųjų. Minėjimus praveda
visuose kraštuose jaunimas. Pa-
grindiniais kalbėtojais kviečiami
jaunosios kartos atstovai.

KOVAS -- Jaunimas ir plačio-
ji visuomenė įsijungia į Jaunimo
Kongresui lėšų rinkimą-vajų. Ko-
vo 6 diena -- vėjus diena visame
pasalyje. Tą dieną turime
sukelti lėšų Kongreso išlaidų pa-
dengimui.

BALANDIS -- Lietuviškos spau-
dos svarba jaunimui. Skatinama
laikraščių ir žurnalų prenume-
rata, knygų skaitymas ir parama
spaudai. Jaunimas traukiamas į
skaitytų ir bendradarbių eiles.

GEGUŽIS -- Skirtas šeimos
mėnėsui. Tremties Ateitis pri-
klauso nuo lietuviškos šeimos ir
jos sugebėjimų išauklėti vaikus
susipratusiai lietuviams. Svar-
ba lietuviškos šeimos sukurimui,
ypač parodant kity kraštų lietu-
viams, kad vienintėlis būdas pra-
teisti lietuvišką išeivijos veiklą
ir gyvenimą yra sukurti lietuviš-
ką šeimą. Gerai pasiruošusios jau-
nos lietuviškos šeimos reikšmė
tautiškumui lietuviškoje šeimose.
Surasti būdą ir vietą pritraukti
į lietuvišką veiklą mūsų mišrias
šeimas, kurių skaičius kasdien
vis didėja.

BIRŽELIS -- Prisimenamos lie-
tuvių partizanų kovos už Lietuvos
laisvę. Laisvės kovos tęsimas
yra pareiga jaunimui. Jaunoji kar-
ta nori pasireikšti politikoje. Ji-
nai nori aktyviai reikšti Lietu-
vos laisvinimo akcijoje, bet ji ne-
mato tikslo dalyvauti ten, kur ma-
žuma nenori vadovautis demokrati-
niais principais. Jaunoji karta
ne kartą yra pasisakiusi už lais-
vinimo akciją per vieną bendrą or-
ganizaciją, kuri yra išrinkta visu-
je, ir kurioje visi turi po lygubalsą.

Birželio mėn. 26 d., visi keliai
ves į Dainavą ir Waterloo Recre-
ation Area, Michigano Valstybė-
je. Čia pirmą kartą įvyks ta il-
gai planuota, svajota bendroji stu-
dentų stovykla. Šios stovyklos pa-
sisekimas priklausys nuo jūsų vi-

Kas nauja
Pasaulyje

* KINIEČIŲ technika ir kari-
nių patarėjų skaičius Š. Vietna-
me jau siekia 15,000. R. Kinija
nuo 1954 m. Š. Vietnamui yra su-
teikusi paramos už 899 ml. dol.
Skaičiai žymiai prašoka Sov. S-
gos suteiktą paramą.

* 19 LOT. AMERIKOS valsty-
bių atstovai pasirašė "Rio de
Janeiro deklaraciją", kuria stip-
rinamas tų valstybių bendradar-
biavimas ūkinėje, kultūrinėje ir
socialinėje srityse. Konferenci-
joje neatsieka jokios pažangos
dėl bendros kovos su komunisti-
ne subversija.

sų. Jau šiuo metu vyresnieji kre-
vai žituri į šią stovyklą, nes mano,
kad suardys įprastą ideologinę
vasaros stovyklą, sumaišys jau-
nimą į vieną bendrą organizaci-
ją ir neduos patenkinimo filis-
teriams atvažiuoti ir prisiminti
savo senas dienas. Stovykla nepa-
žeis ideologijų, bet jas sustip-
rins. Jaunimas parodys visuome-
nei, kad sugeba suvažiuoti į vie-
ną vietą ir praleisti penkis dien-
as kartu, padiskutuoti Jaunimo
Kongreso temą, parodyti mūsų
ideologinių organizacijų pozity-
vius pliusus ir pasimokyti iš ki-
tų organizacijų kas gera yra pas
juos. Nedarykime klaidos nusta-
tant jaunimą prieš jaunimą dėl
ideologinių pažiūrų skirtumo, bet
dėkime visas pastangas auklėti
jaunimą lietuviškojo dvasio, vado-
vadamiesi krikščioniškais prin-
cipais, tolerancija kitiems.

Stovykloje susilauksime sve-
čių iš kity kraštų, nepamirški-
me juos šiltai ir draugiškai pri-
imti. Jie, be abejo, kitaip galvoja,
turi kitokią pasaulėžiūrą, negu
mūsų jaunimas. Užimkime juos,
pažinkime jų gyvenimo sąlygas,
jų veiklą ir pažiūras.

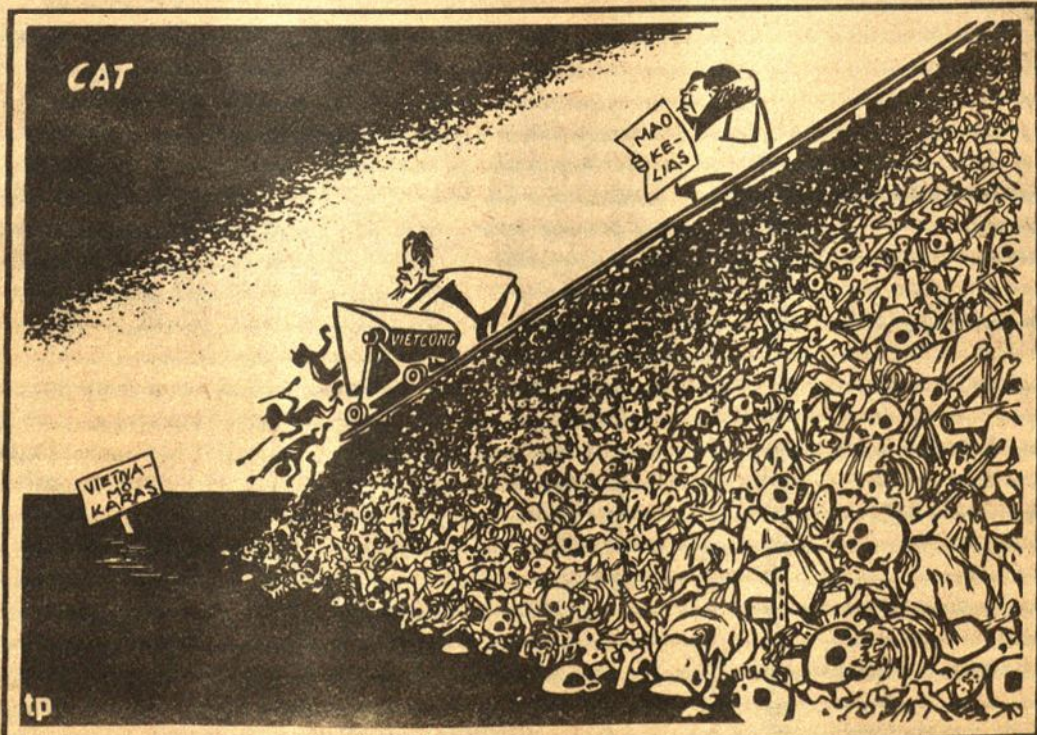
LIEPOS antrą dieną visi kar-
tu vyksime į Jaunimo Kongresą
ir Dainų Šventę Chicagoje. Jau-
nimo Kongrese įvyks paskaitos,
sporto rungtynės, parodėlės, dis-
kusijos, šokiai, koncertai, teat-
rai ir t.t. Liepos mėn. 3 d. iki
5 d. visoj Chicagoj dominuos lie-
tuvių kilmės jaunimas. Į šį kon-
gresą yra pakviestas JAV vice-
prezidentas Hubert Humphrey ir
kiti aukšti Amerikos valdžios pa-
reigūnai.

Po Kongreso įvyks studijų sa-
vaitė Dainavos stovykloje kity
kraštų jaunimui, kurios tikslas
bus supažindinti jaunimą su Ame-
rikos Lietuvių visuomenės veiki-
mo sistema. Likusis liepos mėn.
laikas bus skirtas jaunimo viešė-
jimui lietuvių šeimose. JAV ir Ka-
nadoje iš kity atvykusiems. Čia
ypač turėsime progos parodyti vi-
sas savo lietuvių kolonijų ypaty-
bes. Supažindinsime jaunimą su
lietuviškuoju centru Chicagoje,
saulėta Los Angeles, didingu New
Yorku, lietuvišku Worcesterio
Maironio Parku ir t.t.

RUGPIUTIS -- Šis mėnuo yra
skirtas jaunimo organizacijų
reikšmei. Sporto įnašas lietuvių
bės išlaikymo darbe. Ideologi-
nių organizacijų stovyklavimai,
jų veikla, jų auklėjimo sistemos
ir t.t. Visas jaunimas bus skati-
namas dalyvauti ir vykti į jų pa-
sirinktas vasaros stovyklas, lai
nebūna nė vieno lietuvių kilmės
jaunuolio, kuris JAUNIMO ME-
TŲ progą nedalyvautų stovykloje.

RUGSĖJIS -- Lietuvistinių mo-
kyklų svarba. Lietuvistinių studij-
jų reikšmė. Lietuvių Bendruome-
nės ir lietuvių organizacijų rei-
kalingumas.

SPALIS -- Mokslo, ypatingai
aukštojo mokslo siekimas. Aukš-
tojo mokslo siekimo reikšmė iš-
eivijoje ir lietuvių visuomenės re-
zultatai iš akademių. Filisterių
alumnų rolė visuomenėje. Galper
ši mėnesį įsikurs daug svajota
(Nukelta į 2 psl.)



Pekinas tiesia kelią į Azijos pietryčius...

ŠPIONAŽO TINKLE (3)

5,000 kronų už paslaptį...

Nors švedų saugumo organams buvo žinoma, kad Wennerstroem karo metu draugavo su vokiečių žvalgyba, bet nebuvo sekamųjų sąrašė. Klek įtarimo sukėlė 1947 metais jo suredaguotas memorandumas apie Sovietiją. Specialistas įtarė, kad Wennerstroem pradėjo vaikščioti uždraustu keliu, nes jų nuomone, kai kurias informacijas Wennerstroem iš rusų galėjo išgauti tik mainais duodamas karines informacijas apie Švediją.

Wennerstroem tai paneigė, paaiškindamas, kad tai jam pavyko sužinoti vedant pokalbį su rusais. Švedijoje jam dažnai tekdavo kelionėje lydėti sovietų karinį attachė. Kai būnama ištisą dieną, iš pasikalbėjimo sužinoma, ką kitas nori sužinoti, kas labiausiai jį domina, kuria kryptimi visą laiką suka kalbą.

Tikroji išdavystė neįvyksta kalbant su draugais su nepažįstamu. Tai būtų rizikinga abiem. Jie turi vienas kitą gerai pažinti, tarpusavyje surasti pasitikėjimą ir tik tada pradeda statyti konkretnesnius klausimus.

Sovietams sutikus pulk. Wennerstroem priimti karinį attachė Maskvoje, vakariečiai tuo metu vedė su švedais derybas dėl įstojimo į Atlanto sąjungą. Niekas dar nežinojo, koks bus švedų atsakymas ir rusai prisibijojo, kad švedai gynybinius įrengimus nedarytų koordinuojant su amerikiečių gynyba. Rusų interesas koncentravosi į aviacijos bazes, kurias švedai įrenginėjo savo teritorijoje.

Wennerstroem santykiai su sovietų kariniu attachė Rubačenkovu pasidarė tokie, kad jau rusai drįso statyti konkretnesnius klausimus.

simus. Wennerstroem iš pasikalbėjimų atspėjo, kokie buvo tie slaptieji aerodromai, kuriuos rusai norėjo sužinoti. Per vieną pobūvį rusas atnaujino klausimą ir Wennerstroem atsakė sutikimu, kuris anot jo turėjo būti priimtas juoku.

-- Jeigu jums tas aerodromas taip svarbus, aš jums pasakysiu, ką žinau už 5000 kronų!

Rubačenkovas, atrodė, pradėjo nusivyles. Bet jis tą juoką savaip suprato. Ir pasikalbėjimą tęsė nebestatydamas klausimų. Už kelių dienų jis išvyko į Maskvą.

Praėjo kelios savaitės. Wennerstroem aiškina, kad jis užmiršęs tą įvykį. Jis iš naujo susitiko su Rubačenkovu viename diplomatų pobūvyje Stockholme. Jis jam pasakė, kad "reikalas su tvarkytas". Kitą kartą po pietų Rubačenkovas pasisitūlė Wennerstroemą palydėti automobilio į namų ir Wennerstroemui išlipus, atsisveikinant į ranką įspaudė paketėlį. Grįžęs namo Wennerstroem atidarė ir rado 5000 kronų.

Per kitą susitikimą Wennerstroem Rubačenkovui įteikė gabalėlį žemėlapių, kuriame buvo raudonas taškas, pažymintis slapto aerodromą.

Atrodo, kad Wennerstroem nebuvo nustebintas paketėlio turiniu. Jis žinojo, ką ras. Juk jis buvo nustatęs išdavystės kainą 5000 kronų?

Giliau nagrinėjant Wennerstroem santykius su vokiečiais, rusais ir amerikiečiais, galima būtų padaryti išvadą, kad čia nieko nuostabaus, kad tai istorija viena iš tūkstančių, kuri karto-

jausi kasdien diplomatų pasaulyje. Kaip žinoma, diplomatinis pasaulis, kuriame Wennerstroem sukosi, tai naujųjų prekyvietė, dažniausiai organizuota mainų pagrindu. Viena naujiena keičiama į kitą naujieną. Bet šiuose mainuose turi vyrauti garbingumas. Negalima siflyti dalyko, kurio neturima teisė laikyti. Ir niekad negalima sutikti priimti pinigų. Pačiam sunku nuspręsti, kuri informacija turinti pasilikti slapta. Aptarimas slaptumo nevienodas ir jei vienam ji turi būti slapta, kitam mažiau, arba visai ne. Ir čia diplomatas turi veikti savo iniciatyva, nusprendęs kiek verta bus gautamoji informacija, ar verta dėl jos atidengti savo paslaptį. Kartais čia suklaidinama, bet tai atleistina. Bet kas sutinka už informacijos išdavimą paimti pinigų, tai be jokios abejonės yra išdavikas. Paprasčiausiai kalbant -- pasidavėlis.

Jei Wennerstroem "juokavo", tai atidaręs paketėlį ir radęs 5000 kronų turėjo apsispręsti ir pinigų grąžinti rusui.

-- Aš buvau patenkintas, -- sako Wennerstroem, kad sudominau sovietų organizaciją ir kartais aiškiai mačiau, kad einu pavojingų kelių žinių rinkime.

Jo aiškinimasis, kad jis pinigų priėmė norėdamas įsiterpti į sovietų saugumą, yra tik pretekstas norint sušvelninti savo bylą. Koks buvo tikslas jo veiksmo motyvas? Ideologinis įsitikinimas? Ambicija? Meilė pinigams?

Šiame reikale nevaldino jokios rolės idealizmas. Jo ambicija buvo iškilti socialinėje aukštumoje, bet čia šnipas amatas mažiausiai padeda. Tikriausiai tai jis darė dėl pinigų, nes daug asmenų pastebėjo, kad jis buvo šykštus. Nuo šio momento Wennerstroem surištom rankom ir kojom pakliuvo į sovietų špionažo tinkles.

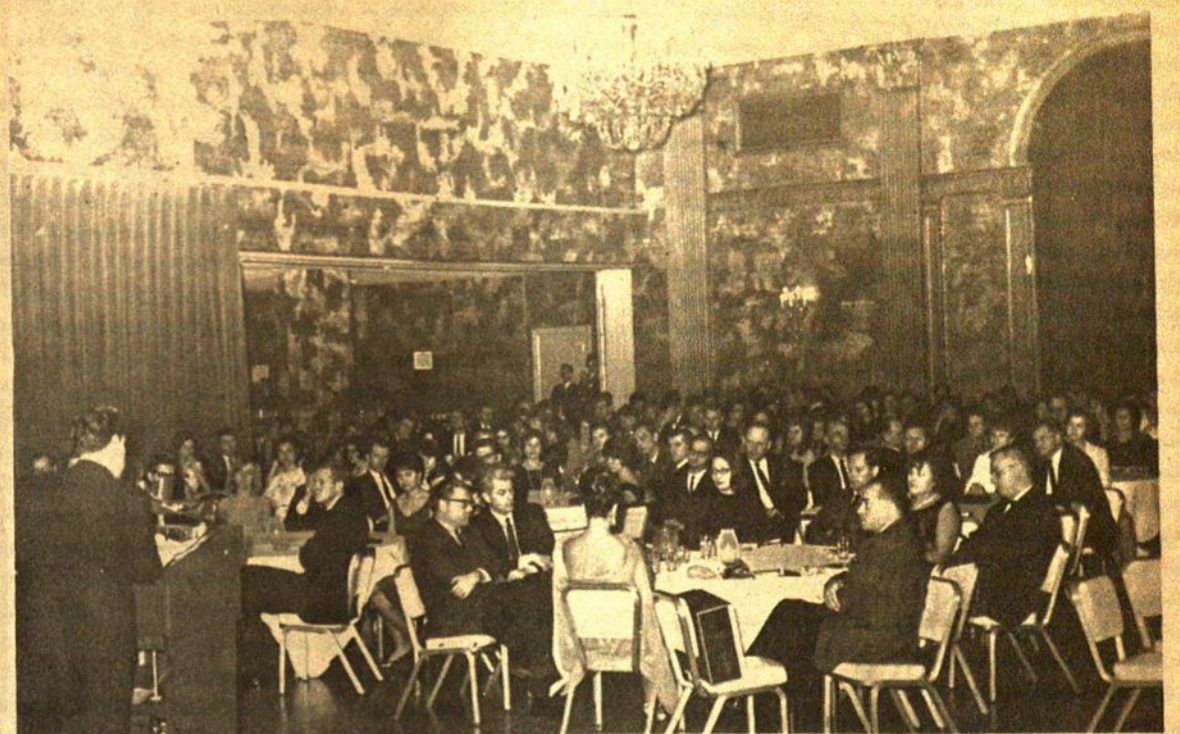
Rubačenkovas jam patarė, nuvykti Maskvon, tuoj susirūti su sovietų žvalgyba. Skirtą dieną ir valandą jis turėjo eiti Gorki gatvę ir prie Puškino požeminio traukinio stoties jis susitiks "seną pažįstamą", kuris toliau viską padarys kas bus reikalinga.

Nuvykęs Maskvon, Wennerstroem skirtu laiku buvo pasimatymo vietoje. Jis sutiko Nikitučevą, buvusį Švedijos sovietų karinį attachė, su kuriuo jis draugavo karo metu. Tarp jų prasidėjo nuoširdus pasikalbėjimas, kaip tarp dviejų senų draugų, netyčia susitikusių.

Prie kampo jų laukė automobilis ir Wennerstroem su Nikitučevu išgėrė arbatos vienoj pirmiesčio "dačo".

Palengva pasikalbėjimas darėsi konkretnesnis. Nikitučevas jam pareiškė, kad dabar jis užima svarbų postą sovietų žvalgyboje ir dėl to jis privalo būti apsirengęs civiliai. Atsargiai jis palietė Rubačenkovo klausimą ir 5000 kronų. Ar Wennerstroem nenorėtų susipažinti su sovietų žvalgybos karinio skyriaus viršininku? Buvo sutarta dėl sekančio pasimatymo laiko ir Nikitučevas parvežė Wennerstroemą atgal į Maskvą, imdamas visas atsargumo priemones, kad niekas nepamatytų jo išlipant iš automobilio.

Wennerstroem sako, kad į antįjį pasimatymą jis ėjęs nedvejodamas. Jis sakė, kad dar buvo laiko nutraukti kontaktą, bet jis norėjęs susipažinti su sovietų



Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime, kuris įvyko praeitą savaitę Clevelande, dalyvavo daug svečių iš įvairių vietovių. Nuotraukoje dr. H. Nagys kalba literatūros vakare. Prie stalo dalis svečių, J. Carlos nuotrauka

žvalgyba.

Naujas pasimatymas įvyko panašiai, tik šį kartą automobilis juos vežė ne į priemiestį, bet į vieno pastato kiemą, mažai teapšviestą. Ten viename bute Wennerstroem persirengė rusiškais rūbais. Pasimatymas turėjo įvykti sovietų žvalgybos rūmuose, ir kad nepatrauktų niekieno dėmesį, jis turėjo būti panašus į rusą.

Pasikalbėjimas prasidėjo sovietų žvalgybos karinio skyriaus viršininko - generolo biure. Čia generolas jam išdėstė Sovietijos situaciją įsteigus NATO, kurio europiniai nariai sovietams nekėlė jokių problemų, ar jie veikė pavieniai ar susiorganizavę. Pavojus buvo tame, kad NATO vadovybė buvo amerikiečių rankose ir svarbiausia buvo žinoti amerikiečių karinį pajėgumą. Generolas tikėjosi, kad Wennerstroem savo patyrimu čia galės padėti. Bet jis davė laiko pagalvoti dėl šio pasiūlymo.

Po to buvo pietaujama. Be generolo ir Nikitučevų dar buvo ketvirtas asmuo prie stalo, kuriam pavestas diplomatų sekimas. Po pietų Wennerstroem pažadėjo bendradarbiauti.

Iš naujo buvo pereita į biurą ir Wennerstroemui buvo paaiškinta jo situacija. Trumpai tariant, jis skaitėsi sovietų šnipu specialiai prie amerikiečių ambasados. Asmeniui, kuriam pavesta sekti diplomatus, buvo įsakta žiūrėti, kad niekas netrukdytų Wennerstroem "naujosiose pareigose". Nikitučevas turėjo būti ryšininku dėl pasimatymų ir kitų reikalių. Generolas Wennerstroemui pažadėjo, kaip karinui attachė, pagelbėti informacijų rinkime apie sovietų aviaciją, kad jis daugiau laiko galėtų skirti savo "naujam darbui".

Nikitučevas palydėjo Wennerstroem atgal į aną patalpą, kur jis persirengė savo rūbais ir gavo 10,000 rublių.

(Bus daugiau)



DIRVOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PLOKŠTELIŲ, KNYGŲ IR KITOKIŲ ŠVENTĖMS DOVANŲ!

JAUNIMO METAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

ir plačiai diskutuota Lietuvių Studentų Sąjungos Amerikos Lietuvių Alunų Sąjunga.

LAPKRITIS -- Jaunimo organizacijų reikšmė, Lietuvių Studentų Sąjungos, Studentų Ateitininkų Sąjungos, Akademinių Skautų Sąjūdžio, Korpi Neo-Lithuania, Santaros, Amerikos Lietuvių Vyčių, Sportininkų, tautinių šokių būrelių, chorų ir kitų jaunimo organizacijų reikšmė lietuvių visuomenės gyvenime. Taip pat nereikėtų pamiršti mūsų religinių institucijų, kaip lietuvių parapijų ir organizacijų svarbos ir jų vaidmens lietuvių išlaikyme.

Jaunimas lapkričio mėnesį bus skatinamas stoti į minėtas organizacijas ir jas aktyviai remti. Lietuvių Studentų Sąjungos visuotiname suvažiavime oficialiai užbaigsime Jaunimo Metus.

GRUODIS -- Paskutinis mėnuo bus pašvęstas ryšių palaikymui su taisy pasaulio kraštais, kuriuose yra lietuviško jaunimo.

Jaunimo metai yra mūsų metai, tad dėkim visas pastangas šiuos metus tinkamai atžymėti. Nelaukime iš vyresniųjų, kad jie paėmė už rankos mus vedžiotų, bet patys vadovaukime -- dirbkime. Skirkime ištisus numerius Ateityje, Mūsų Vytėje, Studentų Gairėse ir kituose jaunimo leidiniuose šioms įvykiams, diskusi-

joms ir temoms. Studentų Ateitininkų S-gos, Akademinių Skautų Sąjūdžio ir Neo-Lithuania CV iki šiol yra mažai kreipusios dėmesio į Jaunimo Metus. Kolegos, atkreikite daugiau dėmesio ir išjudinkite savo veiklą. Lietuvių Studentų Sąjungos skyriai turi imtis iniciatyvos įkurti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetą skyrius, padėti rūpintis telkimu Kongreso lėšomis ir skatinti, bei ruošti bendrai studentų stovyklai ir Jaunimo Kongresui.

Jaunimo Metai nėra "jaunuolių" Bačino ar Barzduko metai, bet yra mūsų gyvosios studentijos metai. Nelaukite, kad Bendruomenė viena vadovautų Jaunimo Metuose, bet jūs veskite bendruomenę vadovaudamiesi šūkiu: "Mūsų jėgos, mūsų žinios laisvai Lietuvai tėvynai!"

WASHINGTON

Lietuvos Atstovas, J. Kajecikas pareiškė užuojautą Mrs. Gladys C. Graham dėl jos vyro, prof. Malbone W. Graham, mirties. Prof. Graham mirė Santa Monica, Calif. Jis buvo didelis, ilgametis Lietuvos ir lietuvių tautos bičiulis. Jis daug apie Lietuvą palankiai rašė ir kalbėjo. Keletą kartų yra lankęsis Lietuvoje.

RYŠIUM SU ARTĖJANČIOMIS ŠVENTĖMIS, LAIKAS PAGALVOTI APIE PASIUNTIMĄ SIUNTINIO — DOVANŲ SAVO GIMINĖMS U.S.S.R.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Amerikoje žinoma firma, turinti daugelių metų patyrimą pristatyti licenzuotus siuntinius į visas USSR dalis, pasiūlo jums savo paslaugą. FIRMA TURI V.O VNESPOSYLTORG LEIDIMĄ. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS. Visi mūsų skyriai turi dideli pasirinkimą aukštos kokybės prekių.

PRIEINAMOS KAINOS.

Katalogų galite gauti visuose mūsų skyriuose ir vyriausioje įstaigoje.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 WEST 45th ST., ROOM 1101,
NEW YORK, N. Y. 10036
TEL.: CI 5-7905

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy..... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.



ATVAZIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė
RADIOJO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą



DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai.
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o-sekmdieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuodėmių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.VIENOKIO AR KITOKIO
SPRENDIMO LAUKIAME

Nors Manifestacija New York'e dar tebėra lietuvių visuomenės įspūdžiui, svarstymų ir diskusijų dienotvarkėje, ne mažiau minčių, idėjų ir apmąstymų kelia ir ką tik įvykęs Lietuvos Studentų Sąjungos suvažiavimas Clevelande. Tai buvo bene vienas iš gausiausių (apie 500 studentų), darbingiausių ir savo programa brandžiausių suvažiavimų.

Ilgas Padėkos Dienos savaitgalis leido mūsų studentijai arčiau susidraugauti, išsikalbėti, pasilinksinti, na, ir kas be ko, išsipolituoti. Be to, Nagio, Ostrausko, Šilbajorio mintys ir kūryba įnešė lietuviškos studentijos galvosėnion patvarius atspindžius lietuviškosios kūrybos ir kultūrinio pastangų. Anot Aldonos Augustinavičienės, tie trys vyrai atstovauja vakarų kultūroje brendusių mūsų inteligentijos kartą, kuri pilnu savo kūrybinio pajėgumu gali paruošti lietuvių išeivijos kultūrinę dovaną nepriklausomai Lietuvai. Tas jaunųjų mūsų kultūrininkų atstovų įtraukimas L. Stud. S-gos suvažiavimo programon kartu parbrėžė mūsų studentijos tamprų ryšių su lietuviška kultūra ir dėmesio vertą mūsų studentijos inteligentiškumą.

Bet ne vien tai buvo būdinga tame suvažiavime. Būdingos buvo ir tos mūsų studentijos atstovų mintys, kuriomis buvo paliesiti ir lietuvių visuomeniniai reikalai. Tose mintyse, tiek oficialiai išreikštos, tiek privačiai užsirekomendavęs jaunuolis nepasirodė, kaip kometa, ir neparaikė, brendimo ir savo visuomeninio darbo trauką nesuradę vieną dieną Madison Square Garden salėje. Jų įsijungimas ir įtilpimas į bendrąją lietuvių visuomeninio darbo struktūrą turės vystytis ne staiga entuziazmo šuoliais, bet gerai apgalvoto ir išsivystyto bendrojo naudingumo keliu.

Jaunosios kartos visuomenininkų ir kultūrininkų turint, galime tuo džiaugtis ir didžiulius. Jų apsisprendimas tuo ar kitu būdu dirbti Lietuvos naudai turi subręsti, o ne ateiti iš šono, staugius užmetimus ar išaukštinimus darant. Momentas iš abiejų pusių reikalauja didelio takto, visuomeninės erudicijos, ne vien tik gerų norų. Gi jaunosios kartos apsisprendimas yra laukiamas ir jis ateis.

Protarpiais pasigirsta ir užmetimų, kad vienas kitas ryškėnų mūsų centrinių institucijų bei organizacijų veikėjas nebuvo pakviestas "prie garbės stalo". Kai kas gal ir susidarė tokį įspūdį,

kad jaunimas, sekmingai įvykdydamas tą ar kitą užsimojimą, "išaukšto" pradės žiūrėti į pagarbos vertus veikėjus ir jų atstovaujamą organizaciją. Kiek toli ir ką tik įvykęs Lietuvos Studentų Sąjungos suvažiavimas Clevelande. Tai buvo bene vienas iš gausiausių (apie 500 studentų), darbingiausių ir savo programa brandžiausių suvažiavimų.

Ilgas Padėkos Dienos savaitgalis leido mūsų studentijai arčiau susidraugauti, išsikalbėti, pasilinksinti, na, ir kas be ko, išsipolituoti. Be to, Nagio, Ostrausko, Šilbajorio mintys ir kūryba įnešė lietuviškos studentijos galvosėnion patvarius atspindžius lietuviškosios kūrybos ir kultūrinio pastangų. Anot Aldonos Augustinavičienės, tie trys vyrai atstovauja vakarų kultūroje brendusių mūsų inteligentijos kartą, kuri pilnu savo kūrybinio pajėgumu gali paruošti lietuvių išeivijos kultūrinę dovaną nepriklausomai Lietuvai. Tas jaunųjų mūsų kultūrininkų atstovų įtraukimas L. Stud. S-gos suvažiavimo programon kartu parbrėžė mūsų studentijos tamprų ryšių su lietuviška kultūra ir dėmesio vertą mūsų studentijos inteligentiškumą.

Tai, be abejo, daugiau susirūpinimo, ne praktiško įgyvendinimo šūvis. Tokiems sprendimams įgyvendinti vargu ar užtenka vienos Manifestacijos. Staigūs ir neišsivystę šuoliai gali daugiau pakenkti nei padėti. Reikėtų atsiminti, kad kartkartėmis gražiai užsirekomendavęs jaunuolis nepasirodė, kaip kometa, ir neparaikė, brendimo ir savo visuomeninio darbo trauką nesuradę vieną dieną Madison Square Garden salėje. Jų įsijungimas ir įtilpimas į bendrąją lietuvių visuomeninio darbo struktūrą turės vystytis ne staiga entuziazmo šuoliais, bet gerai apgalvoto ir išsivystyto bendrojo naudingumo keliu.

Jaunosios kartos visuomenininkų ir kultūrininkų turint, galime tuo džiaugtis ir didžiulius. Jų apsisprendimas tuo ar kitu būdu dirbti Lietuvos naudai turi subręsti, o ne ateiti iš šono, staugius užmetimus ar išaukštinimus darant. Momentas iš abiejų pusių reikalauja didelio takto, visuomeninės erudicijos, ne vien tik gerų norų. Gi jaunosios kartos apsisprendimas yra laukiamas ir jis ateis.

POGRINDŽIO LIETUVOS BALSAS (I)

LAISVĖS IR DUONOS

Stasys Žymantas

Lapkričio mėnesį lietuviai iš senos tradicijos atmena jiems brangius mirusius asmenis ir pagarbą Nepriklausomybės kovose dėl tautos laisvės žuvusius Lietuvos karius ir savanorius.

To paties lapkričio Vėlinių dieną prieš 25 metus Lietuvos pagrindis Vilniaus Rusų kapinėse prie tautos veteranų kapų pirmą kartą organizuotai viešai demonstravo prieš okupantus ir patvirtino tautos ryžtą atgauti prarastą laisvę.

Nuo to laiko ištisus 25 metus nenuilstamai vyko ir tebevyksta tautinio lietuvių pasipriešinimo kova Lietuvos Nepriklausomybei susigrąžinti.

Šiam žygiui atžymėti to paties lapkričio 14-tą Los Angeles skautai akademikai ryžosi surengti Lietuvos pagrindžio 25 metų sukakties minėjimą ir drauge pareikšti savo solidarumą lietuviškojo jaunimo kitame Amerikos pakraštyje, New York'e, tuo pat metu surengtai masinei Amerikos lietuvių protesto demonstracijai

timo ministeriu ir pan.

Kaip ir mūsų Maironis, J. Raimis rašė poezijos ir dramų daugiausia tautosakos motyvais, Tik Rainio lyrika, nors ir skirta tėvynės žadinti, yra daugiau simboliška ir neoromantiška. Būdamas išstrėmimo, poetas turi visko, tik neturi savo tėviškės, kuriam reikšlia gyvybė:

Visko man davė likimas:

Žydičios žemės, bučiuojančios saulės,

Kalnų mėlynumo virš upių

Ir mirgiosios auksos žvaigždžių danguje.

Tik paėmė tėviškę, jūrą, —

Mano gyvybę! (Atvira ranka)

Nors J. Rainio rinkiniuose, kaip Tolimos nuotaukos mėlynam vakare, Tė, kurie neužmiršta. Jaunos jėgos, Tyliji knyga, Si dabrinė šviesa, gausi simbolikos ir filosofijos, bet nuolat juose prasimuša ir tėvynės meilė; juose apstu ir kovingumo dvasios. Tautiečiai, okupantų alinami, poetui primena pušis, kurlas laužo ir lanksto vėją, bet kurios likimui nepasiduoda:

Kerštingi vėjai, nors sulaužė mus,

Bet dar nesibaigė kova:

Regėjimas išaukština vėl mus

Ryžtu vėl pildos kiekviena šaka.

Tos vėjų nugalėtos pušys štai
Vėl šoka įtroj valties lentomis:

Sugrįžta joms jėga jų atimta,

Jos grumiasi su audros vilnėmis,

(Palaužtos pušys)

Ir nors poeto sielą tremty kartais pripildė begalinis nusiminimas, bet jis ir vėl, su Priskėlimo simbolika, tikl atėit: "Ir norint su krauju vėl atsivers aušra, bet vėl bus dienos šviesa — ta lauklama, gera." Kūrybai semdamas akstino ypą iš mitologinės dainos, kuri tokia artima ir mūsų dainai, J. Rainis sukurė atskirą "saulės filosofiją", gero prado pergalę ir nemarybę. Saulės toks dažnas motyvas ir mūsų mitologinėse dainose.

Savo dramoj Ugnis ir naktis (1905) J. Rainis sukurė tautinio didvyrio Lačplėšio legendą. Istoriniai karžygiai nueina į praeitį, bet jų pradėta kovą už tautos laisvę tęsia jaunoji karta:

Jau nurimo tosios dvasios,

Ir mėnulio auksio tilte

Matot naują tautos kiltį —

Ji lig galo kovą ves.

(Ugnis ir naktis, Prologas)

Pusk, vėjeli (išverstas lietuviškai, statytas Klaipėdos teatre 1935) ir Aukso žirgas (išv. liet. 1924) sukurti iš tautos padavimų, legendų, dainų pynės, kur jauniausias iš trijų brolių eina vaduoti užburto karalaitės (pavergtos tėvynės). Drama Juozapas ir jo broliai parašyta šventraščio motyvais, bet ir čia Juozapas paleka žmoną ir valkus ir eina ieškoti pasaulio teisybės ir tautai laisvės. Tuo būdu J. Rainis visiškai artimas mūsų šių dienų gyvenimo problemoms.

A. Rimtenis

aiškinti mūsų kovą avantiūrai pamegimu, individualios savigaus ieškojimu, kerštu ar nusavinta žeme ar kaip partinių kėslų užuomaias ar tiesiog vaikymui garbės."

Tokia buvo toji pati tikroji, nemeluota ir neiškraipyta revoliucinė idėja, už kurią Tėvynės laisvės kare kovojo ir žuvo Lietuvos jaunimo žiedas.

Tą revoliucinę idėją Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai 1956 m. Vėlinių dieną Vilniuje ir Kaune surengtų demonstracijų eisenose nešamose plakatuose išrašė šiais dviem paprastais žodžiais: "Laisvės ir duonos".

Kovodami už savo skriaudžiamų brolių idealus ir teises lietuviai laisvės kovotojai tikėjo, jog tuo pačiu jie kovoja už visų nusikraustųjų žmonių rasių ir tautų teises ir laisves.

Gindami savo Tėvų Žemės laisvę jie neabejojo, jog drauge jis gina visų tautų laisvę.

Lietuviai laisvės kovotojai buvo Lietuvos patriotai, jie kovojo už Lietuvą ir žuvo Lietuvoje ir tokį lietuvišką patriotizmą suprato, kaip pačią aukščiausią universalinio patriotizmo išraišką.

Sekančiams straipsnyje:
Kova prieš mitus.

NEW YORK

PAVYKĖS KONCERTAS

Čiurlionio Ansamblio suakutvinis koncertas New York'e lapk. 27 d. praėjo didžiausiu pasisekimu dalyvaujant apie 1000 klausytojų gerai newyorkiečiams žinomoj gražioj Webster Hall salėje.

Koncertą ruošė New York'e L.B. Apygarda, kurios pirm. yra J. Šlepetys ir Kultūros vadovu K. Miklas tarę trumpą padėkos žodį chorui ir visiems atsilankantiems.

Po koncerto buvo šokiai ir buffetas.

SVARBU
DOVANOS ŠVENTĖMS
per
PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South (kampas 18-tos gatvės)
New York, N. Y. 10003. Telefonas: 228-9547

ŠVENČIŲ SEZONUI, Specialiu susitarimu su V/O VNEŠPOSYLTORGU ir pagal tam tikrą patvarkymą, patikrinamas LAIKU pristatymas užsakytų dovanų Jūsų giminėms U. S. S. R. tiesiog į namus.

NE atidėliokite rytojau dienai. Aplankykite mūsų parodinę salę, kurioje rasite pavyzdžių dovanoms. Pareikalaukite mūsų iliustruotų katalogų.

PARINKITE DOVANA SAVO GIMINĖMS:

Automobiliai, motociklai, dviračiai, šaldytuvai, skalbiamos mašinos, suvamos mašinos, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriai, muzik-bajanai, akordionai, laikrodžiai ir kitos pramonės prekės — išdirbiniai.

Ivairiausios rūšies gražūs audiniai ir kitokie rusų dirbiniai nepalyginamai žemomis, atpigintomis kainomis.

Šalikai, Orenburgiškos pūkinės ir vilnonės skaros, spalvoti užtiesalai, lininės staltiesės, Minko ir natūralios karakulinės kepurės. Kaproninės kojines ir daug kitų prekių

Didelis pasirinkimas maisto siuntinių, delikatesų ir kitų vyno — degtinės gaminių.

ATSIMINKITE: Jūsų dovanos be jokių primokėjimų, mūito ir neribotame kiekyje pristatomos giminėms užsakius firmoje:

PODAROGIFTS, INC.

VIENINTELĖ VNEŠPOSYLTORGO ATSTOVYBĖ
AMERIKOJE JŪSŲ DOVANŲ UŽSAKYMAMS.

DIDYSIS LATVIŲ POETAS
-- LIETUVIŲ BĖČIULIS

Didysis latvių poetas Janis Raimis (tikroji pavardė Pliekšans), gyvenęs tarp 1865 ir 1929, priklausio kone visiškai tam pačiam laikotarpiui, kaip ir mūsų Maironis. Be to, esama ir panašumų tarp abiejų poetų: abu kovojo už savo tautos laisvę, ją elėmė apgiedoję, kūrybai sėmėsi jėgų iš tautos praeities. Skirtingai jie buvo tik pasaulėžiūriniai: žvilgiu: Maironis stjo už tautiškai religines, Raimis už tautiškai socialistines idėjas.

Gimęs netoli Daugpilio, Raimis mokslą išėjo Rygoje ir Petrapilio universitete, kur baigė teisės mokslus ir buvo paskirtas teisimo sekretorium t Vilniū (1889-91). Vilniū J. Raimis turėjo progos sueti į sąlytį su kairiaisiais lietuviais, nors tai buvo dar tik pirmieji paašriniai metai. Grįžęs

į Rygą, redagavo Dienos lapą, dalyvavo Jaunosios srovės judėjime, kur kelta socialinės idėjos ir latvių tautos nepriklausomybės reikalavimai. 1897 vedęs poetę Aspaziją (Elzė Rozenbergaite), kuri irgi rašė poeziją ir pirmąjį savo dramai Vaidilutei sluzetą ėmė iš Lietuvos praeities. J. Raimis buvo vėl paskirtas į Lietuvą -- į Panevėžį eiti advokato pareigų. Tačiau nelgla čia tepabuvo, nes dėl politinės veiklos buvo įkalintas, o vėliau išstremtas į Rusijos gilumą. Iš ten grįžęs tik porą metų tepabuvo tėviškėj ir po neramiųjų 1905 pradėjo ilgą tremtinio gyvenimą: iki 1920 išbuvo Šveicarijoje, kurdamas ir kovodamas už savą krašto nepriklausomybę. Iškilmingai grįžęs į laisvą Latviją, ėjo įvairias aukštas pareigas, buvo seimo atstovu, švie-

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President



Hamiltono Gyvataro šokėjai po koncerto lapkričio 20 d.

A. Jūraičio nuotrauka

HAMILTONO GYVATARO SUKAKTIS

Ligšiolinį Hamiltono lietuvių gyvenimą galima suskirstyti į tris laikotarpius: 1) prieškarinį, 2) 1948-1958 m.m. 3) trumpoatsilgio ir jaunimo perėjimą jam vadovauti.

Nedaug ką galima pasakyti apie prieškarinį veiklą: pramoningame Hamiltone -- Kanados plieno širdyje -- pirmieji lietuviai atsirado tik pavilnioti gerų uždarbių, galvodami apie greitą pinigų taupymą ir grįžimą į Lietuvą. Kiek teko sužinoti, dalis jų taip ir padarė, nors apie 100-150 suktūrė šeimas pastoriai čia apsigyveno. Platesnės lietuviškos veiklos jie neišvystė.

Antroji lietuvių banga Hamiltoną pasiekė 1948 metais. Tada daugumoje įvairių kasyklų, miškų kirtimo, geležinkelio, ligoninių ir kt. sutarčių atstovai -- taigi jau nepriklausomą Lietuvą užaugusi mūsų tautos dalis. Be kasdieninės duonos rūpesčių, stipriai pradėtas jaudinti ir tautiniai -- kultūriniai gyvenimai, steigiant įvairias organizacijas, kurių eilėse jaunimo beveik nesimatė, gal tik išskyrus sportininkus, skautus ir tautinių šokių grupę.

Deja, greitai bėgęs laikas, kuriame lietuviškos šeimos ir tuos jaunuosius išėmė iš aktyvios "apvartos". Taip pat, ir vyresnioji karta metų naštos slegiama, pavargę nuo kasdieninių rūpesčių, vis daugiau ir daugiau apsisėdama Lietuvos laisvės ginamų apkasų, beveik nepalikdama savo vietose jokių rezervų.

Vieną metų jautėsi stipri krikė, kuri dėka paskirų pasiūlytųjų mūsų veiklų, buvo greitai pagydyta, [traukiant į laisvės kovos barą jau už Lietuvos ribų užaugusių mūsų atžalyną.

Šiandien sunku pasakyti, kiekno vaisiai yra gausingėsi ir didesni: jaunimo ar "senimo". Tačiau drąsiai galima tvirtinti, kad Lietuvos propagandinėje ir reprezentacinėje pusėje aiški persvara yra mūsų jaunimo, kuris čia besimokydamas aukštesnėse ar aukštesnėse mokyklose, geriau susipažįsta su vietos gyvenimo sąlygomis, geriau moka priėti prie aukštųjų kanadiečių pareigūnų, spaudos, radijo ir televizijos atstovų. Tokiu pavyzdžiu gali būti Hamiltono LSK Kovas sportininkai, ne kartą laimėję pirmas vietas ir tuo pačiu priverę plačiai atidaryti duris vietinės sportinės spaudos puslapiams, mūsų tautiniai šokiai, ne kartą atlikę prie dvidešimties tūkstančių židurovų sporto aikštėse, salėse, konkuruojant su škotų, airių, anglų, kanadiečių, ispanų, lenkų, ukrainiečių ir kt. tautinė šokių grupė, tačiau visuomet būnant pirmųjų tarpe.

Tad nenuostabu, kad virš 400 Hamiltono ir apylinkių lietuvių lapkričio 20 d. susirinko į Jaunimo Centrą, pagerbti mūsų tautos reprezentantus -- Hamiltono Gyvataro tautinių šokių grupę, švenčiančią savo penktosios metų gyvavimo sukaktį.

Iš anksto reikia pasakyti, kad Gyvataras kukliai save vadina: tik grupė. Šiuo tarpu, virš valandos laiko užtrukusiame koncerte, mes scenoje matėme virš šimto šokėjų, pradedant pačiais mažiausiais ir baigiant net jų tėveliais! Tad ar nevertėtų jam duoti Hamiltono Lietuvių Jaunimo Ansamblio "Gyvataras" vardą, įpinant į pertraukas dainas ir deklamacijas (juk sekanti diena jaunus šokėlius matėme jaunimo chore, atliekant programą kariuomenės šventės minėjime) ir tuo pačiu, paruošiant dirvą reprezentaciniam Kanados lietuvių tautinio meno vienietui, la la Čiurliolis Clevelande?

Vertėtų apie tai pagalvoti juo labiau, kada Gyvataras yra stiprioje G. Breichmanienės rankose, atsidavusios savo darbui visą širdim, ir tas darbas, tai savos rūšies tęsinys šeštadieninė mokyklos (Hamiltonas viską turi, bet aukštesniųjų lituanistų

Kardelis, buvo Gyvataro seniūnas P. Blekys iš New Yorko, iškėlė G. Breichmanienės nuopelnus, ypatingai jai švenčiant šiemet, to kilnaus darbo 25-kių metų sukaktį, linkėdami dar ilgai vadovauti mūsų jaunimui. O Gyvataras "užaugę" dr. V.D. Kvedas



Gyvataro vadovai. Iš kairės: jaunių grupės vadovė L. Stanevičiūtė, vyr. vadovė G. Breichmanienė, jaunučių vadovė L. Verbickaitė ir jaunučių globėja E. Gudinskienė.

A. Jūraičio nuotrauka

nių kursų taip ir neįsteigė), nes visiškai teisingai vėsk. M. Valančiaus šeštadieninė mokyklos mok. M. Kvedarienė penktosios metų sukakties proga išleistame leidinyje rašo: "kad mūsų tautos papuošalas jaunimas savo jėgas neatiduotų vien tik gyvenamo krašto reikalsams, kad nenuostabu -- Gyvataro nuopelnai yra labai dideli. Ši tautinių šokių grupė yra lyg mūsų šeštadieninės mokyklos tąsa -- ją jau laukė ar lanko arti trys šimtai mūsų jaunuolių. Repeticijų metu kalbama tik lietuviškai, todėl ne tik nepamirštama gimtoji kalba, bet jos žodynas dar praplečiamas. Ši proga ne vienam iš šokėjų gal ir yra vienintelė proga išgirsti tėvų kalbą. Šeštadieninė mokyklą mūsų vaikai daugumoje greitai palieka, o Gyvataras jaunimui yra labai patrauklus, nes dinamiškas ir jame nariai dalyvauja nuo vaikystės ligi pilno subrendimo.

Kalbant apie patį koncertą (nors tam nedėkinga buvo scena) reiktų pasakyti trumpu -- puikiai! Mergaitės su kasomis, žemakulniais batukais, vyrai -- naginatėmis, o patys šokiai meniškai, -- grakštūs, tiksūs. Kaip tikrų profesionalų!

Be abejo, gal didžiausias "menas" yra sutraukti iš 2 tūkst. asmenų kolonijos gražią šimtinių jaunimo. Tai nuopelnas Gyvataro vadovės G. Breichmanienės ir jos padėjėjų L. Verbickaitės ir L. Stanevičiūtės. Nenuostabu, kad sveikintojai žodžiu -- KLB Krašto Valdybos A. Rinkūnas, Toronto LB pirm. A. Kuolas, Hamiltono LB sekret. P. Lesevičius, VAV parapijos choro G. Vindašius, VAV parapijos komiteto -- Masys, šeštadieninė mokyklos -- J. Mikšys, Aukuro -- E. Dauguvietytė, skautų -- Gutsakienė ir raštu -- Hamiltono bankelis Talka, Toronto ir New Yorko tautinių šokių grupės ir vadovai, Nepriklausomos Lietuvos red. J.

ras ir kanadiečių mokyklos mokytoja L. Verbickaitė nuo visų šokėjų atminčiai savo vadovėi teikė dovanėlę, kartu padėkodami už tokį puikų jos darbą lietuviškoje dirvoje.

Negalima užmiršti ir leidinio, redaguoto to paties jaunimo -- dr. V. Kvedaro, V. Pašilio, L. Verbickaitės, E. Petrušaičio, K. Bielino, G. Breichmano ir J. Giedraičio. Išleistas be jokių komercinių skelbimų, gausiai iliustruotas nuotraukomis iš Gyvataro gyvenimo, nors kiek šykštukas jaunimo rašiniais, kurių tikrai galima buvo daugiau patalpinti, nes kaip parodė G. Breichmanas ar A. Volungytė (jie jau neblogo valdo plunksną) šeštadieninė mokykla ir kitiems davė gerą lietuvių kalbos pažinimą.

Taigi, šalia koncerto, šis leidinys yra stipri liudininkas, kad Hamiltono kolonijoje lietuvių dar ilgai išsilaikys.

K. Baronas

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

AKIMIRKOS

Mūsų draugas -- Zigmąs Zubrys

Praėjusio rudens rugsėjo 12-17 dienomis Taboro Farmoje, Michigane, kaip ir kiekvienais metais apie tą laiką, vyko gausus, nuotakingas ir įdomus Šviesos Santaros Federacijos suvažiavimas. Ta proga iš anksto buvo sutartas nors ne formalus, bet kiek platesnis Amerikos Lietuvių Rezistencinės Santarvės Centro Komiteto bei kai kurių narių iš įvairių vietų susitikimas, kurie norės ir pajėgs tolimais keliais atvykti. Buvo galvota, kad jau pribrendo laikas kai kurioms srovėms srovėlėms, grupėms grupelėms dar kartą pasitarti, arčiau susitelti, suderinti ir, jei galima, su bendrinti pasiryžimus ir pastangas užsienio lietuvių rezistencijos darbuose.

Gaila, nesuspėjus tam savaitgaliui gauti New Yorko lėktuvo, į pasitarimą negalėjo asmeniškai atvykti Amerikos Lietuvių Rezistencinės Santarvės Centro Komiteto pirmininkas Bronius Bieliūkas. Tačiau čia pat buvo kitas komiteto narys, naujasis Farmos šeiminkas Valdas Adamkavičius, abu vicepirmininkai iš Chicago Karolis Drunga ir Henrikas Žemelis. Taip pat seni santarvininkai bei artimi bendradarbiai iš tolesnių vietų: A. Kuolas iš Kanados, V. Gedgaudas iš Clevelando, V. Tamošiūnas ir Stanionis iš Detroito, šių eilučių autorius iš Los Angeles, prof. Algirdas Greimas iš Paryžiaus, Zigmąs Zubrys iš Beaver, Pensilvanijos...

Kai kuriems dalyviams jau kelika metų nesimačius, susitikimai buvo jautrūs, malonūs, o pasitarimai be galo draugiški ir vaisingi. Po to, lyg retai šventei praėjus, visi vėl išsikirstė prie šimtus ir tūkstančius mylių. Visi grįžo prie savo kasdieninės rutinos darbų, reikalų, rūpesčių. Visi jie tebėra, kiekvienas ką nors veikia, jaučia, galvoja, bendran aruodan neša savo grūdą. Tik Zigmąs Zubrys nebėra...

Prieš kiek daugiau nei 50 metų gimęs Radviloniuose, Veisėjų valsčiuje, šis Džunkijos sūnus nuėjo ilgą nuotykingą gyvenimo kelią ligi nedidelio Pensilvanijos miestuko Beaver, kur, nepraejęs nė dviem mėnesiams po paskutinio mūsų pasimatymo Taboro Farmoje, jis staiga buvo nutrenktas širdies smūgio.

Tai nenuostabu: šiame amžiuje širdies smūgiai rauna iš mūsų tarpo daugelį ir turbūt dar raus. Rauna žymius ir daug dar visuomenės žadėjusius veikėjus, rauna ir, kaip sakoma, eilinius. Zigmąs Zubrys daugeliui irgi gal atrodė tik elinis geras lietuvis patriotas, ne daugelio pažįstamas, nepopuliarus, neišgarsėjęs. Taip, jis buvo neišgarsėjęs ilgąmetės lietuvių rezistencijos priešokupantų vyras, bet toks eilinis, kuris visada ką nors darė truputį energingiau ir drąsiau už šiaip jau eilinį lietuvių patriotą, -- todėl išgyveno ir iškentėjo žymiai daugiau už kitus.

Gavęs tik vidurinį mokslą, Zigmąs savo visuomeninę tarnybą jaunystėje pradėjo kukliausiai -- valsčiaus raštininku Veisėjuose. Bet jau pirmosios bolševikų okupacijos metu gabų ir savo apylinkės akiračiais nepasitenkinantį jaunuolį matome Kaune, kur jis įsitaikė tarnautoju Kūno Kultūros

Rūmuose. Čia netrukus jis gavo pirmą ugnies krikštą, birželio sukilimo įtampoje narsiai gindamas savuosius Rūmus ir Kauno radijo stotį nuo bolševikų. Į Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą nacių okupacijos pradžioje Zubrys atėjo natūraliai, kaip jau išmėgintas ir užgrūdintas kovotojas, -- kaip visada realus, rizikuojantis, sumanus, diskretus ir iki kruopštumo sąžiningas darbininkas.

LLKS vadovybei tada rūpėjo ko skubliausiai įsitaikyti spaustuvėle pogrindžio laikraščiuo leisti. Tam talkininkavo vyresni Kūno Kultūros Rūmų tarnautojai Ptasinskas, žinomas sportininkas V. Bakūnas, jaunas V.D. Universiteto chemikas K. Drunga, o spaustuvę priemonėmis aprūpinti ypač gebėjo du "vagys": populiarius futbolininkas ir raidžių rinkėjas Brazauskas, kuris dirbdamas viešoje spaustuvėje po truputį prisipildavo sau į kišenes švininių raidžių ir netrukus tiek jų "privogė", kad jau buvo galima pradėti rinkti "Laisvės Kovotojų" numerį, gi technikos fakulteto studentas ir Poligrafijos tresto tarnautojas Bronius Budginas taip pat nepastebimai "nusavinavo" reikalingiausių spausdinimo priemonių...

Zigmąs Zubrys visu jaunuo-lišku įkarščiu atskubėjo prie likusio pogrindžio spaustuvės tvarkymo techninio darbo. Gavus rankraščius, popierio ir rašalų, atlikus rinkinį, reikėjo dar išspausdinti ir, svarbiausia, -- atspausdintą laikraštį slapta išplatinti, išvežioti ir išsiuntinėti į provinciją, kur reikia. Šis skubus, pavojingas ir didžiai rizikingas darbas buvo Zigmąs nuolat atliekamas, nepašalint daugelio nemigo naktų, o taip pat naudojant tam darbo laiką ir patalpas tarnyboje.

1943 m. pavasarį gerai užvestą pogrindžio spaustuvę ir "Laisvės Kovotoją" ištiko smūgis. Nacių gestapui pavyko susekti sąmokslininkų gijas: suėmė Bakūną, Brazauską, gi Zigmąs Zubrį areštavo pačioje spaustuvėje, kai jis čia atėjo dar nenujaušdamas pavojaus.

Du mėnesiai tardė ir išlaikė Kauno kalėjime, drauge su keliais kitais naciai ištrėmė Zubrį jiems naudingiesiems, taip pat konkrečioms darbams į Prancūziją -- garšajam "Atlanto mūriui" statyti. Čia jis sunkiai dirbo koncentracijos stovyklų kalinio sąlygomis ir badavo, kol 1944 m. vasarą, po Vakarų sąjungininkų invazijos, "Atlanto pylimas" bemaž sugriuvo į šipulius.

Dalis lietuvių atlantinių kalinių vėliau išvyko į sovietiją, kiti stoji į prancūzų svetimšalių legioną karui prieš Hitlerį vesti ligi paibaigos. Bet Zigmąs Zubrys apsisprendė kuriam laikui pasilikti Prancūzijoje ir atvyko į Paryžių, kur jį pirmą kartą susitikau ir arčiau asmeniškai susipažinau 1945 m. pavasarį. Čia jau buvo ir dar du jo to paties likimo "atlantiniai" draugai -- abu žinomi Lietuvos futbolininkai spaustuvininkas Brazauskas ir technikos studentas Deltuva.

Jie visi trys buvo autentiški laisvės kovotojai, savo veikla, drąsa ir idealizmą apmokėję kailėjimu, koncentracijos stovyklomis, badavimu ir kančiomis. Jie kažkaip skyrėsi nuo mūsų kity, mažiau ar dar nieko nenukentėjusių. Jie ir atrodė tai labiau pamiurę, tai vėl kažko užsisvajoję, tokie lyg "ciniškesni" ir žodžiais labai tiesūs. Bet tai mums nekliaudė bemažant susiprasti, vieni kitus pamėgti ir nedelsiant jau tikromis tremties aplinkybėmis sudaryti Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Paryžiaus padalinį (į kurį greit pradėjo įsijungti patys jauniausi iš Lietuvos atbėgę moksleiviai) ir užmegsti tegu ir nelabai sėkmingus ryšius su stambesniais LLKS centrais Vokietijos pabėgėlių stovyklose.

Ilgainiui tos skaisčios, saktum romantinės mūsų svajonės ėmė po truputį tirpti ir sklaidytis. Ne retas kažkur dinga, atkrito, liovėsi domėjosi, pavargo, o vienas mūsų pačių jauniausių ir narsiausių didvyriškai žuvo žygyje į Tėvynę. Zigmąs Zubrys gi

niekada neliovė domėtis, neatkrito ir nepavargo. Nebūdamas nei auksaburnis prakalbininkas, nei rašytojas, nei teoretikas, nei politikas, o visada tik apčiuopiamo darbo ir praktinio veiksmo vyras, -- jis tokiu liko ir toliau. Visur, kur reikėjo ir kur buvo įmanoma praktiškai prisidėti, jis atedavo, padarydavo, savo širdį, laiką ir kuklų auką atiduodavo.

Zigmąs Zubrys bemaž atsisrdo Bendrojo Demokratinio pasipriešinimo Sąjūdyje, įsisteigusiame Paryžiaus Šviesos Sambūrio eilėse, jo parašą vėliau randame ir Lietuvių Rezistencinės Santarvės steigiamajame akte. Šiai organizacijai jis ypač daug širdies dėjo, niekada nenutrūkdamas ir neilgai prieš mirtį dar vykdamas susitikti su senaisiais draugais į Taboro Farmą. Pokielių metų iš Paryžiaus persikėlęs į New Yorką, jis tuoj buvo išrinktas LRS New Yorko skyriaus pirmininku. Deja, LRS aktyvumui tada šioje vietovėje kiek apibėsus, savo neišsėmiamą veiksmo energiją Zigmąs daugiau ėmė skirti kultūriniais pomėgiams, dalyvaudamas Vitalio Žukausko teatriniuose pastatymuose bei Brooklyno operetės chore.

Man niekada iš atminties bus neištrinami anie trys pokariai, visada sunkoki ir kartais alkanoti Paryžiaus gyvenimo metai, kurie tačiau buvo dvasiškai taip gyvi, pakilę, draugais ir jų kūrybinėmis įtampomis turtingi -- ir todėl laimingi. Per tuos tris metus mes kartu gyvenome Bois-Colombes, žalumynais skendėjusiame Paryžiaus priemiestyje, kur Zigmąs nuomojo kambarytį mūsų šeiminko viloje, o mano šeima mažyti butuką sodo namelyje. Susitikdavome kasdien, beveik kartu gyvenome.

Jo draugystė buvo tikra, šilta, nuolatinė, besąlyginė. Niekada nepamiršiu, kaip man tuomet išk nepraktiškiausio pamišimo užsienius įvairiais rašto darbais ir neturint rašomosios mašinėlės būdavo didelių bėdų ir vargo, kai reikėdavo atlikti kokį stambesnį darbą su vienu ar daugiau nuorašų. Zigmąs netrukus, visai neprašomas, iš kažkur netik iškombinavo mašinėlę su lietuviškais rašmenimis, bet ir pats noriai tuos popierius perrašinėdavo. "Man nesunku, turiu tam patyrimo dar nuo Veisėjų valsčiaus raštininko laikų", sakydavo šypsodamas.

Kaip daugelis anuomet Paryžiuje buvusių lietuvių politinių emigrantų, Zubrys gyveno labai kukliai, vargingai, ir reikėjo tik stebėtis, kaip jis iš atsitiktinių uždarbių galėjo suvesti galus galais. Tačiau jis visada buvo žvažrus, gražiai susitvarkęs, rūpestingai apsirengęs, sveikos atletiškos išvaizdos vyras, kurio veide maloni šypsena nebuvo tik reikalinga svečiai, 1948 m. vasarą, prieš man išvykstant Ameriką, Zigmąs kartą labai rimtai pasisakė, jog pagaliau nusprendęs pasimokyti kokio praktiško amato. Ir tikrai, netrukus jis pradėjo važinėti į St. Germain tolimą priekštą (Nukeitą į 5 psl.)

DIRVAI AUKOS

J. Gilydis, Dearborn.....	5,00
P. Kleiza, Woodhaven.....	1,00
V. Perminas, Detroit.....	4,00
R. Česonis, Louisville.....	4,00
J. Jurkūnas, Chicago.....	4,00
V. Vaškys, Baltimore.....	1,00
S.K. Balyas, Grand Rapids...	3,00
Č. Staniulis, Dearborn.....	4,00
St. Slizys, Dearborn.....	2,00
Lith. Art Studio, Chicago....	4,00
V. Nungaudas, Chicago.....	4,00
J. Balbatas, Cleveland.....	5,00
Č. Bogushas, Waterbury.....	2,00
L. Bulgaris, Detroit.....	3,00
V. Girnius, Chicago.....	2,00
R. Medelis, Toronto.....	4,00
Lietuvių Motery Federacija Chicago.....	5,00
M. Vinclovas, Cleveland....	4,00
A. Gantavos, Bridgeport.....	2,00
K. Česna, Worcester.....	2,00
L. Kazėnas, Cleveland.....	1,00
L. Kerulis, Chicago.....	2,00
P. Jonkus, Philadelphia.....	2,00
Dr. C. Sruoga, Elgin.....	11,00
K. Nausėda, Venezuela.....	8,00

Pas 'Aukso Žąsies' autore

Pagarsėjau! Gaila, pagarsėjau ne aš, tik mano slapyvardis... Vakar gavau skubų laišką, adresuotą: "Hermiui". Kaip Dirva galėjo sužinoti tai, ko visa Chicago nežino?

Andai, syki neišskentęs, prasiariau: "Hermis esu aš". Visos ponios pradėjo juoktis: "Tu? Tu -- Hermis? Parodyk, ar turi sparnelius prie užkulnių!"

O dabar -- oficialus laiškas. Prašo padaryti interview su Birute Pukelevičiūtė. Žada net honorarą. Tiesa, ne tokį stambų, kaip Lieponis Baronui, bet vis dėlto -- žada.

Pažvelgiu į veidrodį: vaikas, juk esu šaunus! Kuo aš ne Her-



G. Pukelevičiūtė ir Hermis interview metu.

mis? Ar kad žurnalistikos seminaro nespėjau pabaigti?

Įsisegu gvardiką į švarko atlapą. Bus prašmatniau.

KELIAKLUPSTOM IEŠKOM KARALAITES

Kai užlipu į trečią aukštą, durys praviros. Ant žemės išdėliotos filmo nuotraukos: per visą kambarį, virtuvę, koridorių vingiuoja marga gyvatė.

Veikalo autorė bei filmo režisierė -- taipogi atsiklaupusi ant žemės. Basa, juodos gelumbės kelnės, margais marškiniais: lygiai, kaip ir filmavimo laikais Montrealyje.

-- Gerbiamoji! Už kelių dienų filmo premjera! Bene ta pačia uniforma ir McCormick Place tamsa eisi?

-- Padėk man išsirinkti gražiausią karalaitę, -- sūkteli ji, tarsi mano kreivo šypsnio nepastebėjusi.

Priklaupiu ir aš. Ir taip mudu slenkam į priekį, lyg keliais eidami stacijas. Ak, mano naujoji, pilkoji eilutė!

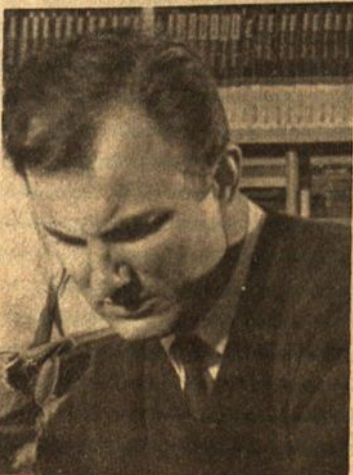
Nuotraukų gausybė mirga akys: karalaitė su mėnuliu, karalaitė tarp muilo burbulų, karalaitė Pikio glėby (išdėmetina cenzūrai), karalaitė... juokiasi!



Kazys Veselka, kostiumai.



Povilas Jastukonis, sinchronizacija.



Algimantas Žemaitaitis, sinchronizacijos asistentas.

Kaip? Juk ji -- nesijuokianti karalaitė!

-- Kai pamatysi tai, ką pamatė karalaitė, gal ir pats nusijuoksi.

Šitaip sutramdytas, stumiuosi tolyn: keliais pasispirdamas, delnais pasiremdamas. Aišku, autorius valia rašyti, režisieriaus valia interpretuoti. O kokia žiturovo valia?

-- Tikėti ar netikėti, -- atšaukna man Birutė Pukelevičiūtė, slinkdama pagal nuotraukas iš pasakos.

Jau mudu šliaužiam keliaklupstom per virtuvę. Staiga -- ak, koks puikus profilis! Kai pasilenkiu arčiau, man net gvardikas iš atlapo iškrinta.

-- Šita! Šita pati gražiausia! Ir mudu, sukišę galvas, nupučiam dulkes nuo nuotraukos...

HERMIS -- NE PIEMUO

Už nuoširdžią pagalbą ir gerą skonį (taip buvo pasakyta!) gaunu konjako stiklėlį. Nors dar ma galėtų būti puošnesnė, bet konjakas geras!

-- Reprerentacijai. Ne kiekvienas tokio gauna. Tik korespondentai.

-- Taip! -- nušvintu aš ir vėl įsisegu gvardiką. -- Labai pagirtinas požiūris į spaudą, kuri yra...

Staiga pamirštu, kelintoji pasaulio galybė spauda yra. Štai, kada man atsikėršijo nebaigtas žurnalistikos seminaras!

-- ... kuri yra... viena iš pasaulio galybių...

Net prakaitas išpylė, bet išsukau garbingai. Nelaimė! pasitaikė grumstas ant kelio. Toliau viskas plauks sklandžiai, nes esu puikiai pasiruošęs:

-- Kaip jaučiatės, artėjant premjerai? Kokie ateities planai? Ar Jums artimesnis Bergmanas, ar Antonini, ar Truffaut-Godard karta? Malonėkite trumpai išdėstyti savo koncepciją į filmą, kaip meną. Ar sutinkate su nuomone, jo filminė išraiška, gyvenimo interpretavimas per judesį, savo pradai siekia Altamros urvinius piešinius? Kokius filmus laikote ekrano klasika? Koks yra Jūsų filminis credo?

Beriu iš savo užrašų knygtės, net neatsikvėpdamas. Kartais pažvelgiu į "Aukso žąsies" režisierę: matau, ji bando prasižioti ir įsiterpti. Bet esu nutaręs: tol nesustosiu, kol jos respekto nelaimėsiu. Tegu mato ir tegu supranta: esu kvalifikuotas filmo korespondentas, o ne koks piemuo nuo Lazdijų.

-- Ar tikite filmu, kaip komunikacine priemone? Kokie išeivijos filmo siekliai bei tikslai? Ar ketinate grįžti prie literatūrinio darbo, ar esate nusprendusi grįžti filmui atsidėti? Kaip pavadintumėte lietuviškos visuomenės nusiteikimus filmo atžvilgiu: skeptiškais ar entuziastingais? Nusimetu švarką. Sunkus darbas! Interview daryti -- tai ne vyšnių kauliukus spleudyti!...

PLISVIMFIS

-- Išdžinvo gerklė?... -- šypsoji mano apklausinėjimui auka ir vėl lašina taurę, reprezentacinį gėrimą. Pastumia mano pusėn.

-- Gerbiamoji, dar vienas klausimas. Vieni sako: "Aukso žąsis" nėra pirmas filmas išeivijoje, nes kažkada kažkas kažką jau suko. Kiti sako: "Aukso žąsis" nėra pirmas spalvotas lietuviškas filmas, nes kažkas kažką jau yra nuspalvinęs. Treti sako, kad "Aukso žąsis" nėra pirmas ilgo metražo filmas, ketvirti -- kad ne pirmas vaidinimas. Prašau elaboruoti.

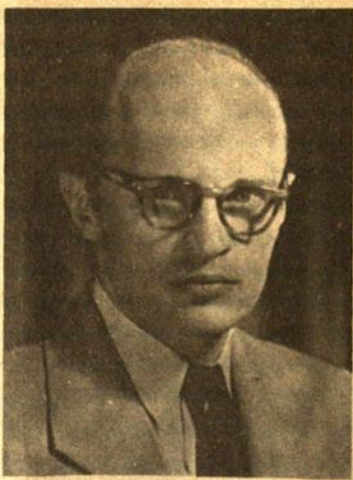
-- Visi yra teisūs. Bet teisūs ir mes. "Aukso žąsis" yra PLISVIMFIS.

-- ???

-- Tai santrumpa: pirmas lie-



Rūta Barteškaitė ir Dalia Sibitytė.



Antanas Rimavičius, garsų efektai.



Stasys Ilgūnas, grimas ir perukai.



Kazys Veselka



Zita Kevalaitytė



Kazys Vasiliauskas



Vincas Skaisgirys



Elena Dauguvietytė



Stasys Pilka



Algimantas Dikinis



Ričardas Simaniukštis



Viltis Vaičiūnaitė

tuviškas spalvotas vaidybinis ilgo metražo filmas išeivijoje. Patogumo dėlei ateityje šitaip skelbimės. Taipogi ir tikslumo dėlei, nes visų filmo ypatumų nėsurašant, klaidinama visuomenė. Vienas, žitrek, prisimena, kad buvo "I" filmas, kitas, kad buvo "S", trečias, kad buvo "V" betgi PLISVIMFIO -- nebuvo...

Aišku, aš skubiai užsirašau tikslų filmo titulą. Pasitikrinu raides: viskas puikiai tinka. Bet kam dar viena "S" žodžio gale?

-- A, bičiuli! O ką pats veiksi, kai tau šį naujadarą teks palinksniuoti? Imk VLIKĄ, ALVUDĄ, ALTĄ, BALFĄ: gražiom vyriškom galūnėm apdovanoti, jie šokinėja per linksnių gimnastiką, lyg miklus vyrukai. Antraip ir liežuvių būtumėn nusilaužę, ir gimtąją kalbą sudarke.

RATAI IR RATUKAI

-- Malonėkite atsakyti dar į vieną klausimą: ar lietuviški filmai būtinai turi trūkinėti, po kelis sykius per vidurį sustoti?

-- Nutrūkti, drauguži, gali viskas. Net ir mudvieju, taip gražiai prasidėjusi, bičiulytė.

-- Bet vistiek, -- spyriausi aš, -- lietuviški filmai visados trūkinėja. Gal jie susukti ant mažų ratukų?

-- Manai: kokio dydžio tauta, tokie ir ratukai? Pats esi grobostas filmų korespondentas; neseniai apie filminę išraišką ir Antonioni postringavai. Pagalvoju: bene filmine prasme smarkiai išprusai po to, kai matėmės Montrealyje.

-- Aš neišlaužiau iš piršto, -- bandau nepasiduoti. -- Filmai trūkinėja, ir gana!

-- Trūkinėja ne filmai, miegas filmo korespondente. Tai atsitinka todėl, kad taupumo sumetimais nepasamdoma antro projectoriaus. Kai ratas baigiasi, tenka sustoti ir uždėti kitą.

-- Aš ir sakau: gal 16 mm. filmo ratukai trumpiau bėga? -- Kaip tikrai atvirkščiai. Šešiolikiniai gali bėgti apie valandą, o 35 mm. filmo ratai keičiami kas 10 minučių.

-- Bet juk didieji filmai susukti ant vieno rato!

-- Oho! Gero reikėtų rato -- maždaug tokio dydžio, kaip girnapusė. Tokio rato joks motoras nepasukytų. Ne viskas taip klostosi, kaip pats įsivaizduoji. Didžiųjų filmų ratai bėga pasikeisdami, kas 10 minučių peršokdami į kitą projectorį. Vadinas, ne filmas kaltas, jeigu per vidurį reikia stabtelėti, bet jo demonstravimo sąlygos. McCormick Place "Aukso žąsis" nesustos, nes ją rodys du operatoriai. Aišku?

-- Aišku. O kaip bus kitose kolonijose?

-- Pareis nuo to, kokioms išlaidoms rengėjai bus pasiryžę: jeigu galės parūpinti du projectorius, žąsis praskris nenutūpdama, jeigu turės tik vieną -- filmas du sykius sustos.

APIE DEIMANTUS IR ŽIBUOKLES

Tegu smala tą filmą! Maniau, kad jau viską apie jį žinau, o štai, ėmiau, ir suklopau ant tokio niekingo objekto -- ant ratuko!...

Bandau atgauti lygsvarą. Pauostau gvardiką švarko atlape. Kvepia...

-- Ar premjera bus iškilmė (Nukelta į 6 psl.)

'AUKSO ŽĄSIES' AKTORIAI

Dramos aktorius, pradėdamas filmo darbą, jaučia, kad šioje žemėje jo valia nebus tokia karališka, kaip teatre. Tačiau už kitus filmo pažadus jis laisvu noru atsisako savo suvereninių teisių.

Filmo pilkoji eminencija -- režisierius pasiglemžia visą kontroliuojančią jėgą, iki mažiausių detalių. Betgi žėrėjimo prasme jis ištirpsta tamsiame šešėlyje. Ekrane lieka gyventi aktorius: lieka spinduliuojantis, nemirtingas. Vergavęs režisieriui, apkarpytas redaktoriaus žirkliu, nepajutęs tiesioginio ryšio su žiurovais saldumo -- aktorius rezultate laimi filmo sostą, apvalniotas visom, šios žemės telklamom, brangenybėm.

"Filmo žvaigždė" -- nėra vien banaliai nusiviestas posakis. Aktorius ekrane tikrai spindi, tikrai jį užvaldo, tikrai jį nušviečia savo asmenybe.

Net tobuliausios technikos filme, meistriškai žaidžiant spalvoms ir šviesoms, mirgant išradingiausiai filmo magikai, -- nyku bus be žmogaus. Toks eksperimentas vistiek ilgainiui atsikreips į aktorių (profesionalą ar minioje parinktą). Nes tikrai žmogus suteikia prasmę visam sudėtingam filmo pasauliui.

Taigi, artėjant "Aukso žąsies" premjerai, derėtų pristatyti šio filmo aktorius. Juoba, kad filminis aktorių sąstatas yra

tikrai nuostabus: susirinkęs šiam žygiui iš įvairių šiaurės Amerikos miestų.

Štai, Stasys Pilka, lietuvių dramų teatro veteranas, jaunatvišku entuziazmu įsijungęs į filmo darbą: vyresniesiems žiurovams jo asmenyje grįž daugybė šviesių atminimų, o tiems, kurie šiame krašte užaugo, -- Stasys Pilka ne-lik vien praeities legenda. Filminė pažintis atnaujins senus ryšius ir sumegs naujusius.

Štai, Kazys Vasiliauskas, Kau- no Didžiojo Teatro aktorius, kurio spalvingą apybraižą neseniai teko skaityti "Dirvos" skiltyse.

Seka Elena Dauguvietytė, Zita Kevalaitytė-Visockienė ir Algimantas Dikinis: visi trys gyvai besireiškia išeivijoje ne tik aktoristika, bet ir režisūriname darbe. Ir grupė aktorių gražiai užsirekomendavusių Montreilio Lietuvių Dramos Teatre, daugeliu pažįstamų iš lietuviško žodžio plokštelių: Viltis Vaičiūnaitė, Leonas Barauskas, Kazys Veselka, Vytautas Sabalys, Vincas Skaisgirys ir Ričardas Simaniukštis.

Pagalau, šios grupės papuošimui ir Jaunimo Metų išvakarės džiaugsmui -- du visai nauji ir pavasariškai jauni veidai: Rūta Barteškaitė ir Dalia Sibitytė.

Tokios yra pirmosios žvaigždės, sužibėjusios pirmo spalvoto išeivijos filmo ekrane.



Vytautas Sabalys



Leonas Barauskas



Viltis Vaičiūnaitė

ZIGMAS ZUBRYS

(Atkelta iš 4 psl.)

miestį, kur tada gyveno mūsų draugas architektas Bronys Elsbargas, sutikęs jį pamokyti brailybės pradžiai.

Kai vėliau matydavau Zigmą namie susirūpinusį ir stačiai besikankinantį prie didelių popierio lapų su pieštukais ir linuotėmis, abejoju, ar kas iš tos inžinerijos jam išeis. O tačiau išėjo. Metų metams praslinkus, pagaliau, jis dirbo vienoje geroje Beaverio inžinerijų įmonėje. "Kas liečia pragyvenimo sąlygas, pastovesnio ir geriau atlyginamo darbo savo gyvenime dar niekad neturėjau, kaip dabar", -- pasakojo jis Taboro Farmoje per aną mūsų susitikimą. Deja, tie paskutiniai metai buvo taip trumpi.

Šiandien mūsų brangus ir ištikimas draugas jau išnyko. Atsiskyrė šaunus lietuvis patriotas, atkaklus laisvės kovotojas, užgrūdintas ir neatsilgęs rezistentas prieš tėvynės pavergėjus, negailėjęs savo darbo, rizikos ir drąsos laisvei atkovoti. Mums daugeliui jis liks atminytje, kaip vieno iš "pilkųjų didvyrių" pavyzdys, be kurių sunka- us ir juodo darbo, pasišventimo ir talkos, nepalaužiamo tikėjimo tautos laisvės atgimimu niekada deimantais nesusipindėtų ir kitų plačiau pagarsinčių ir pripažįstamų, "auksais žibančių didvyrių" garbė.

MŪSŲ JAUNIMAS LIETUVOS LAISVĖS SUTEMŲ LAIKAIS (3)

Prof. J. Puzino paskaita Bostono neolituany
metinėje šventėje

Kaip žinia, 1918 metų lapkričio 23 dieną vyriausybė išleido atsišaukimą, raginantį jaunimą stoti savanoriais į organizuojamą kariuomenę Tėvynės laisvės ginti. Ir su koku jaunatvišku užsidegimu stoji į savanorius mūsų kaimo ir mokyklų jaunimas, iš Rusijos grįžę moksleiviai ir kariai, Sunkią kovą net su trimis priešais -- bolševikais, bermontininkais ir lenkais -- savanoriai laimėjo. Jie savo drąsa ir krauju įpynę į Lietuvos laisvės kovų garbės vainiką istorijon įrašytus laimėjimus ties Radviliškio, Širvintomis, Giedraičiais ir kitose kovų vietovėse. Tai buvo pats didvyriškiausias nepriklausomos Lietuvos laikotarpis, kada buvo sutelktos visos lietuvių dvasinės ir fizinės jėgos savarankiškumui užtikrinti. Be tų laisvės kovų nebūtų buvę ir nepriklausomos Lietuvos, ir kas gi dalyvavo tose laisvės kovose? Be įvairaus amžiaus vadų, kariuomenės branduolių sudarė mūsų jaunimas, mėtęs arklą laukuose, padėjęs knygą ir iš vyresniųjų gimnazijos klasių stojęs savanoriais į kariuomenę, partizanais ir šaulius. Ir 1923 metais bevaudojant Klaipėdą jaunimas sudarė daugumą. Nepriklausomoje Lietuvoje jaunimas buvo gražiai susiorganizuavęs. Kaime veikė pavaraininkai, jaunatviaviai, jaunųjų ūkininkų Rateliai, gimnazijose -- ateiti-

ninkai, skautai, Kultūros būriai, varpininkai, Jaunoji Lietuva. Tik 1930 švietimo ministerija uždraudė ideologinių organizacijų veiklą visose vidurinėse ir aukštesnėse mokyklose, teleista veikti skautams, Universitete ir kitose aukštosios mokyklose buvo įsikūrusios įvairios studentų organizacijos: ideologinės, savipalpinės, fakultetinės, tautinių mažumų ir kitokios. Mano studijų metu Lietuvos Universitete Kaune 1925-29 metais veikė net 50 studentų draugijų ir korporacijų. Ideologinių organizacijų tarpe neišvengta ir tam tikro trynimosi, ypač renkant Studentų Atstovybę. Šiaip santykiai yra buvę korektiški ir prireikus studentai solidariai veikdavo kartu. Studentai reaguodavo ir į politinius įvykius. 1921 m. demonstravo prieš Hymanso projektą, kur norėta Lietuvą surišiti su Lenkija tam tikrais politiniais, kariniais ir ekonominiais ryšiais. 1925 metais protestavo prieš Vatikano sudarytą konkordatą su Lenkija, kur nebuvo atsižvelgta į lietuvių teises Vilniaus krašte. 1926 m. ateitininkai, neolituanai ir kitų tautinių organizacijų studentai aktyviai dalyvavo gruodžio 17 d. perversme. Reaguota ir į kitus svarbesnius įvykius, palietusius Lietuvos reikalus. Šiaip jaunimas brendė tautiškai, siekė mokslo, o kai kurie, užleidę savo studijas, ir karjeros. Iš tokių ir vėliau mažą būta naudos Lietuvai, o emigracijoje -- lietuviųbei.

Jaunimas, brendęs savame krašte, ėjęs mokslus savose mokyklose, veikiamas atsikuriančios Lietuvos kultūrinių ir ūkininių laimėjimų, išaugo sąmoningais lietuviams. Todėl Lietuvos okupacijų laikais didžiulė jaunimo dalis, ypač studentija, įsijungė į rezistencinį sąjūdį, apėmusį visą kraštą. Kai reikėjo stvėrėsi ir ginklo. Minėtinos 1941 m. birželio 22-26 dienos, kada iš Lietuvos traukiantis bolševikams ir veržiantis vokiečių armijai, jaunimas, daugiausia studentai, ginklu ruošė dirvą Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Lietuvių Aktyvistų Frontas Kaune suorganizavo savo štabą,

užėmė įvairias įstaigas ir birželio 23 d. per radiją paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir pranešė apie sudarytą laikinosios vyriausybės vadovaujamą Juozą Ambrozevičiaus. Iš Kauno suklimas persimetė į Vilnių, Šiaulius, Panevėžį, Uteną, Prienus ir kitas Lietuvos vietas. Daugumoje vietų sukilėliai perėmė administraciją iš savo rankas. Apskaičiuojama, kad iš viso yra buvę apie 100,000 sukilėlių. Suklimas pareikalavo stambių aukų: žuvo 4083 sukilėliai, sužeista 8000. Deja, 1941 m. rugpjūčio 5 d. Laikinoji vyriausybė vokiečių buvo priversta nutraukti savo veiklą. Vėl jaunimas su savo vyresniaisiais vadais perėmė rezistenciją, platina pagrindinę spaudą, neina į vokiečių organizuojamus smogiamuosius būrius ar į stovybos batalionus. Ir iš vokiečių planuotų paimti 100,000 jaunų darbininkų, iš Lietuvos tesugaudyta ir išvežta darbams tik apie 8000. Tai vis pagrindinio veiklos vaisiai, Lietuvos Laisvės Armija, Lietuvių Laisvės Kovotojai ir Lietuvių Frontas, vadovaujamos pagrindinio organizacijos, apėmė visą kraštą. Tačiau 1944 metų vasarą vokiečių -- sovietų fronto linija perskėlė pagrindinio organizacijos, apėmė visą kraštą. Tačiau 1944 metų vasarą vokiečių -- sovietų fronto linija perskėlė pagrindinio organizacijos, apėmė visą kraštą. Tačiau 1944 metų vasarą vokiečių -- sovietų fronto linija perskėlė pagrindinio organizacijos, apėmė visą kraštą.

rikoje; 2. gimę Lietuvoje artremtyje II Pas. karo metu ir čia Amerikoje išėję mokslą ir 3. gimę Amerikoje. Aiškiai skirtinga tų grupių galvosena. Pirmosios grupės atstovai jau yra subrendę, savarankiški, gerai kalba ir rašo lietuviškai, dalis jų bendradarbiauja Lietuvių Enciklopedijoje, sudaro redakcinio kolektyvo branduolius Lituanus, Metmenų, Ateities, Skautų Aldo, aktyviai dalyvauja studijų dienoje, suvažiavimuose, bendruomeniniame ir net politiniame gyvenime. Kai kur jau perima pareigas ir iš vyresniosios kartos atstovų. Jų pažintis su lietuviškais klausimais išsiskiria nuo vyresniosios kartos, bet daugeliu atvejų ir sutampa. Antroji jaunosios kartos grupė, jau Amerikoje ėjusi mokslus, yra žymiai daugiau paveikta amerikinio gyvenimo. Ji sunkiau įsijungia į lietuvišką veiklą, retai dalyvauja lietuviškuose rengimuose, jei tik normaliai nėra lanke lituanistinės mokyklos, jų lietuvių kalba labai šlubuoja, atsiranda ir lietuvių kalbos beraščių, nepakankamai dominasi savo tėvų krašto praeitimi, lietuvių literatūra ir apskirtai lietuviškais reikalais, susivyruoja dėl lietuvių išlaikymo prasmės, svarstoma, ar įsilieti į amerikinį gyvenimą ar išlikti lietuviams, ir t.t. Studentų suvažiavimuose jie daugiausia tėra stebėtojai, vengia aktyviau dalyvauti diskusijose, o jei ir dalyvauja, tai svarstomais klausimais dar neparodo aiškesnio nusistatymo. Pagauti įtakos iš šalies, paleidžia ir kontraversinių frazių ar šūkių, kaip štai plačiai nuaidėjusi "Alabama ar Dainava". Savime aišku, kad vyresniųjų tarpe kilo nerimo. Vyresnieji jaudinasi, o jauniesiems paberia jiems visokių priekaištų ir ima atsiritoti nuo vyresniųjų galvojimo ir vadovavimo. Nebūčiau linkęs teigti, kad tai bendras reiškinys daugumai mūsų jaunimo. Jaunimas lieka jaunimu, jį labiau pagauna visokios naujos idėjos, negu daugiau ar mažiau nusistovėjusį senimą. Taip yra buvę visais laikais, taip bus ir ateityje. Tai perperuom mobilė.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

SCOTTS 5&10

7036 SUPERIOR

20% OFF

ON ALL PURCHASES

SUNDAY, DECEMBER 5

1 P.M. — 6 P.M.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

'Aukso Žąsis'

(Atkelta iš 5 psl.)

ga? Ar suplauks filmo žvaigždės, pasipuošę deimantais ir šinšilais? Ar dalins autografus?

-- Ir suplauks, ir dalins. Kai dėl deimantų ir šinšilų -- nebūk snobas!

-- Aš nesu, aš nesu! -- sušunk išsigandęs. -- Aš tik noriu tikišly informacijų. Beje, kaip bus atstovaujama spauda ir visuomenė? Kaip ji bus susodinta: pagal pasaulėžiūrą ar sroves pamaišant?

-- Kviestinius svečius išskirs tēm po visą salę. Ne dėl pasaulėžiūrų skirtumo: per filmą ginčams gal nebūtų laiko įsiliepsnoti. Kadangi filmas skiriasi nuotetatro ir ne visiems patinka pirmosios eilės, garbingų svečių tvorele neaptverėm: jų veidus matysite įvairiose salės vietose.

-- E... Tai sunku bus spaudos žmogui sukurti! Nežinia, kur sukoncentruotas vakaro svarumas.

-- Sukoncentruotas į ekraną. O po premjeros -- pats matysi: jei kuriame kampe žybzioja fotografinės lemputės, jei kurią kėdę tavo kolegos-korespondentai apgule, kaip varmai, -- paskubomis bėk tenai! Beje, prieš premjerą ilgiau pasisukinėk prie teatro durų: filmuosime salėn besirenkančius svečius.

-- A, suprantu... Gal vėliau tuos fragmentus sudėsi į mažą priedą prie "Aukso žąsis" filmo?

-- Taip planuojame. Silyčiau įvesdinti už parankės kokią nors puiklą viešnią. Vaizduokis, kaip šauniai komentarai galėtų skambėti: "Atvyksta panelė X, žinomų visuomenės veikėjų p.p. XX dukra, lydimą išgarsėjusio reporterio Hermio"... Ką žinai, mielas drauge, ką žinai: toks blykstelėjimas gali atverti kelią net paties šeimyninei laimei...

-- Cha-cha-ca! -- nusijuokiuir jaučiu (kelmas rautų!), kad paraudau...

-- Tik būtinai padovanok jai gėlę. Žibuoklių puokštelę -- jei guraš.

-- "Revenons à nos moutons!" -- sušunku, lyg advokatas Pathe-lin'as, ir vėl atsiverčiu savo užrašų knygutę.

-- Hermi, tu esi šelmis! Montrealyje dejavai, kad prancūziškai nemoki!

GALANTIŠKAS POST SCRIPTUM

Išleidamas padovanau savo gvardiką Birutę Pikelievičitei. Už interview. Manding, tai buvo subtili padėka. Beje, prieš darant nuotrauką, ją kalbėjau pasikeisti filmine "uniformą". Juk nuotrauka skirta spaudai, kuri yra (kelinta?....) pasaulio galybė.

STORE HOURS DAILY
DOWNTOWN 9:30 A.M.
TO 9:30 P.M., BRANCHES
9:30 A.M. TO 10 P.M.

MAY'S ALL 6 BASEMENTS

USE EAGLE STAMPS
LIKE MONEY
AT MAY'S

Atšviežinkit namus šventėms!

Liuksusiniai išdėstytos, turtin-gai išaustos, sunkaus svorio užuolaidos, sudarančio vilnos įspūdį!

48x84" dydžio
palyginkit su 10.99

7.99

48x63"	6.99	72x63"	11.99
72x84"	13.99	96x84"	16.99
96x63"	14.99	144x84"	26.99

Sunkaus svorio, fiber glass audinys suteikia privatiškumą, puikų uždangalą. Specialaus siuvimo liuksusiniai priedai turi 4" skalbiama Buckram viršų, 4" apačią. Pilnas dvigubų siūlių šonų apsiūvos. Trigubas sulenkimas. Spalvingos, skalbiamos, nereikalingos prosyti. Baltos paauskuotos.

Sustumiamos durys

Kainavę 2 \$5

3.99 už

arba 2.69 vienos

32x80" dydžio, su visais priedais, paruoštos montavimui. Ruošvos ir pilkos.

Plieninėmis juostomis Venetian Blinds

Kainavę 2.99 iki 3.99

2.49 viena

1-os rūšies, plieno juostos, nylo no užtraukimai. Su visais priedais, paruoštos užkabimui. 18" iki 36" pločio, užsakyti arčiausia 1 1/2".

Pilnų dydžių Pin Dot užuolaidos sienoms

Palyginkite 3.49 iki 3.99

2.69 viena

Dacrono polyesterio užuolaidos, pilnų 5" apatinėmis siūlėmis. Baltos. 63 ar 81" ilgio.

BASEMENT DRAPERY DEPARTMENT, DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMATOWN, GREAT NORTHERN



"ATŽALYNAS" ATIDETAS

LB I-os Apyl. Valdyba praneša, kad dėl susižeidimo automobilio nelaimėje vieno aktorius, Hamiltono Jaunimo teatras "Aukuras" lapkričio 27 d. atvykti negalėjo. Todėl "Atžalyno" vaidinimas nukeliamas į 1966 m. sausio 22 d.

Kurie esate įsigiję bilietus prašome juos laikyti numatyto vaidinimo datai.

Bilietus į šį vaidinimą galima užsisakyti pas A. Jonaitį telef. 681-2849 ir Br. Bernotą EX 1-1451.

Gautas pelnas skiriamas Vysk. Valančiaus Lituanistinei mokyklai.

• Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas įvyksta sekmadienį, gruodžio 5 d., 12 val. Lietuvių Klubu apatinėje salėje. Visos ALTe dalyvaujančios organizacijos prašomos atsiųsti savo atstovus.

Darbotvarkėje: Valdybos pranešimas apie skyriaus veiklą Clevelande, JAV Kongrese ir dabartinę politinę padėtį. Po pranešimo diskusijos. Tolimesnė skyriaus veikla JAV Kongrese, JAV-Sovietų Sąjungos konsulinė sutartis, Pabaltijo rezoliucijos. Numatyta veikla Clevelande: minėjimai, kultūriniai renginiai, bendra politinė veikla su kitų tautybių ir amerikiečių organizacijomis. Diskusijos, klausimai ir sumanymai.

Dėl Lietuvos kariuomenės šventės minėjimo atidėtas ALT vakaras įvyks 1966 m. sausio mėn. 15 d.

Prel. M. Krupavičiaus 80 m. amžiaus sukakties minėjimas atidedamas į 1966 m. vasario mėn.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• Dailininko Jono Rimšos pagerbimas ruošiamas gruodžio 5 d. (sekmadienį), nuo 5 iki 7 val. vak. Dr. Vlado ir Reginos Ramanauskų namuose — 25861 Euclid Chagrin Parkway.

Pagerbimą ruošia Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas.

Pakvietimus galima gauti pas komiteto pirmininkę E. Benešiušienę ir Konservatorių Klubu narius.

• The Illuminating Co. Clevelande, įvertindama namų savininkų gražias pastangas Kalėdų metu gra-

• Naujųjų 1966 Metų sutikimo balius, rengiamas LB I-os Apyl. Valdybos, įvyks gruodžio 31 d. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Kvietimus jau galima įsigyti pas valdybos narius bei užsakyti telefonu: A. Jonaitis 681-2849 ir F. Eidimtas 881-1921.

Dalyvavimas 6 dol. asm. Prie stalų 10 asm. Vaisių paruošimui pakviesta I. Navickienė. Pasilinksminimui gros JOE WENDEL kapela. Salė bus atidaryta nuo 8 v. v., vaisių pradžia 9:30 v. v.

Valdyba prašo norinčius dalyvauti iš anksto užsakyti kvietimus rengėjų pasiruošimo patogumui. Dalyvių skaičius ribotas.

Šių N. M. sutikime dalyviai turės progos laimėti dailininko Česlovo Janušo vertingą paveikslą, kurį jis yra skyręs I-os Apyl. Valdybai.

Dalyvaus N. M. sutikime skaitlingai.

Sutikime 1966 metus jaučioje ir lietuviškoje nuotai-koje ir aplinkoje.

LB I-os Apyl. Valdyba

žiai išpuošti ir apšviesti sezonui pritaikytais papuošalais savo namus, ateina ne tik naudingais patarimais ir naujomis idėjomis, bet ir praktiškai prisideda prie namų išpuošimo darbų. Tam tikslui Illuminating Co. yra išleidusi vertingą brošiūrą, kurią galima jau dabar įsigyti artimiausioje Illuminating Co. įstaigoje.

• Clevelando Neringos Skaučių Tuntas reiškia nuoširdžią padėką Lietuvių Banko direktoriams ponui J. T. DeRichter ir ponui C. P. Šukiui, sudariusiems galimybę naudotis patalpomis naujojo banko namuose. Neringos tunto skautės savo būklo lig šiol neturėjo ir todėl yra giliai dėkingos už tokį gražų jų siekimų su-
pratimą ir prasmingą paramą.

• Clevelando Neringos Skaučių Tunto vadija nuoširdžiai dėkoja skautininkei S. Radzevičiūtei, padengusiai dviejų skaučių kelionės išlaidas vykstant į Laisvės žygį New Yorke.

• Apdraudos reikalais geriausius patarhnavimus galite kreiptis į V. Giedraitį tel. 944-6835.

• "Toys for Tots", tai tradicinė Clevelande esančių marinų užsimojimas, kurio dėka surenkama daugelis žaislų nepasiturintiems vaikučiams.

Artėjant Kalėdoms, visi atliekami žaislai galima atiduoti tą programą remiančios Shell Oil Co. gazolino stotyse.

Tikimasi, kad šiemet žaislais bus aprūpinta 20 tūkst. vaikučių.

Žaislai bus dalinami jau gruodžio 18 d., tat iki to laiko atliekamus žaislus prašoma įteikti artimiausioje Shell Co. gazolino stotyje.

• "The March of Time", nauja televizijos programa buvo pradėta rodyti lapkričio 29 d., 5 kanalo televizi-

jos programoje. Tai pradžia serijos dokumentinių programų, kurias remia Clevelando Society National Bank.

Istorinės, politinės ir gyvenimiškos programos serijoje, rodomoje po 1 val. vakarais nuo 8:30 iki 9:30 vak., matysite praeities veidus ir įvykius, lygiai kaip gyvenamojo meto reikšmingesnius technikos, mokslo ir politikos laimėjimų vaizdus, žmones, įvykius.

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trukumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Kviečia visus stoti į klubą nariais.

Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgaliui ir šiaip vakarų praleidimui.

PENSININKŲ DĖMESIUI!

Social Security įstaiga praneša, kad iki gruodžio 20 d. darbo valandos pratęsimas sekančiais: pirmadieniais iki 9 val. vak., o šeštadieniais nuo 9 ryto iki 5 val. p. p. Tai valandos, šalia normalaus darbo laiko.

Ryšium su pensininkų registracija Medicare apdraudai, darbo valandos pratęsimas tam, kad registracija galėtų pasinaudoti dirbantieji ar kitaip sutrukdinti lankytis darbo metu.

Social Security įstaigos randasi 10613 Euclid Ave., 2012 W. 25 gt. ir 1870 Ontario.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų seimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

RICHARD L. MAHER PASKAITA

Praeitą penktadienį įvykusioje Cleveland Press politinio redaktoriaus Richard L. Maher paskaitoje, kurią rengė Lietuvių Konservatorių Klubas, buvo paliesta eilė įdomių klausimų, susietų su paskutiniaisiais rinkimais.

Kiek ilgiau buvo sustota ties Clevelando rinkimais, kuriuose negrų kandidatas Carl Stokes vos nebuvo išrinktas burmistru. Balsams pasidalinus baltųjų tarpe ir 95% negrų balsuojant ne už partijos kandidatą Ralph Locher, bet už negrą, kurių Clevelande yra apie 32%, ir vienam-kitam baltajam atidavus savo balsą už "skriaudžiamąją" rasę, 85,000 balsų, paduotų už Stokes, sudariusių virš vieno trečdžio visų Clevelando balsų, yra visai natūralus rezultatas. Tačiau iš to aiškėja du įdomūs bruožai: 1. negrai, kurie vis garsiau ir garsiau reikalauja jų išskyrimo panaikinimo, kai jiems naudinga, patys savo noru išsiskiria netgi iš juos lepinančios demokratų partijos ir eina prieš ją ir jos kandidatus; 2. Locheris toli gražu negavo 50% visų balsų, tuo įrodydamas, kad demokratizmas nereiškia daugumos principo įgyvendinimo.

New Yorko burmistro rinkimuose laimėjo kairysis respublikonas John Lindsay, kuris sugebėjo į savo pusę patraukti negrus. Šitaip pasireiškiantis demokratizmas rodo, kad jis nesiekia programos, atitinkančios daugumos interesą, bet siekia balsų, patalikuojančių mažumai.

Savo paskaitoje Maheris trumpai paminėjo ir konservatorių pasirodymą šiuose rinkimuose: konservatorių vadą William Buckley, Jr., New Yorke ir Ralph McAllister Clevelande. Nė vienas jų nepataikavo negrams, ar kuriai

partijai, bet patiekė politinę programą, kurioje buvo akcentuojamas daugumos gerovės principas. William Buckley, Jr., gavo apie 15% visų balsų, o McAllister apie 11%.

Paskaitininkas nemėgino pateikti smulkios rinkimų rezultatų analizės, bet pasitenkino nurodęs, kad negrų faktorius nuo šiol turės didesnę įtaką būsimuose rinkimuose ir tradicinis pasidalinimas į dvi didžiąsias partijas ims dilti (respublikono Lindsay išrinkimas New Yorke ne dėlto, kad jis respublikonas, bet dėlto, kad sugebėjo patraukti į savo pusę negrus ir didoką skaičių "kairiųjų" demokratų).

Prie aukščiau patiektų minčių norėtumė pridėti vieną: lietuviams, taip negausiems savo skaičiumi, netiksli susirįsti su bet kuria partija, bet reikia rikiuotis į paskirus veikėjus, kurie nesiremia balsų medžiojimo principu, bet patiekia programą, pagrįstą politinio ir socialinio teisingumo siekimu. Tokių asmenų yra tiek vienoje, tiek ir kitoje partijoje.

Maherio paskaita, kaip ir visos ankstesnės Lietuvių Konservatorių Klubu suruoštos paskaitos, buvo aukšto lygio ir tobulo formos. Norintiems galvoti, ji patiekė gausios medžiagos. Jos pasiklausyti susirinko didokas būrys lietuvių, jų tarpe pora ne anglų kalba leidžiamų laikraščių redaktorių ir eilė "grynų" amerikiečių. Lietuvių ši kartą buvo mažiau, kaip kitais atvejais. Vienas - kitas nuolatinis konservatorių klubo klausytojų išvyko su čiurolioniečiais į New Yorką, o kiti dalyvavo studentų suvažiavime.

Julius Smetona

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Autentiška lietuvių partizanų kūryba. Tai vertinga knyga, paminklas mūsų laisvės kovotojams.

Kietais viršeliais įrišta, poeto Jono Aisčio redaguota, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista knyga gausa DIRVOJE. Kaina — 5 dol.

Siųskite čekį ar perlaidą šiuo adresu:

DIRVA,
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bei Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• I ALT S-gos ir Vilties draugijos paskelbtą vaju Dirvai paremti jungiasi kas kart daugiau mūsų spaudos rėmėjų. Šiomis dienomis auga ne tik aukos Dirvos 50 m. sukakties proga, pristatomi nauji prenumeratoriai, bet kartu ir patys Vilties draugijos nariai didina savo įnašus ir tuo pačiu stiprina Vilties leidyklos pagrindinį kapitalą.

I vaju įsijungė:

A. Burneika, iš New Britain, Conn. 25 dol. įnašu, Č. Šadeika, iš Detroito, 20 dol. ir V. Tervydis, Collinsville, Illinois, 15 dol.

SUKAKTUVINĖS AUKOS DIRVAI

Al. Statulevičius	10,00
K. Morkūnas	5,00
Al. Gešventas	2,00
Ljudv. Matukienė	10,00
Genov. Stančienė	5,00
Val. Vitkus	2,00
B. Chomskis	5,00
J. Vinčūnas	5,00
J. Leščinskis	3,00
M. Vilkšius	10,00
R. Gintautas	5,00
Konst. Rūkas	2,00
Dr. A. Razma	10,00
A. Braziukaitis	10,00
St. Lazdinis	5,00
Jz. Grybauskas	10,00
Vincas Vaičiūnas	5,00
Vacl. Senuta	5,00
V.E. Gruodis	10,00
J. Rastapkevičius	10,00
S.D., Torontas	11,00
V. Valteris	2,00
St. Nutautas	5,00
H. Mislaukas	2,00
K. Virbickas	5,00
St. Šimoliūnas	5,00
St. Bučmys	10,00
A. Tveras	10,00
F. Gaudušas	10,00
K. Germanas	5,00
H. Kmitas	10,00
H. Janužys	2,00
A. Garmus	10,00
V. Juodis	2,00
J. Naras	2,00
A. Baltrukonienė	3,00
Alf. Burneika	3,00
Č. Šadeika	1,00
Alb. Kuslis	10,00
Inž. Br. Galinis	10,00
Ant. Patamsis	10,00

• Ieva ir Albinas Trečio-
kai siunčia Dirvai ir jos
skaitytojams linkėjimus iš
Venezuelos. Keliauja jie
laivu Rotterdam ir iš Ve-
nezuelos žada plaukti dar
į kokiais 4 ar 5 P. Amerikos
valstybes.

Kelionė labai įdomi, tik,
esą, gaila, kad mažai lietu-
vių toje ekskursijoje.

NEW BRITAIN

KUR DINGO LIETUVIŲ KALBA?

Kitados šios kolonijos lietu-
viai savo veikla pirmavo
tarp apylinkės kolonijų. Čia
buvo stiprus choras, gera
"Varpo" vaidintojų grupė.
Jie parengimus nuolat re-
ngė ne tik vietoj, bet ap-
keliaudavo ir Worcesterį,
Bridgeportą, Brooklyną.

Ekonomiškai tvarkėsi ge-

rai. Pasistatė svetainę "Var-
pas", Šv. Andriejaus baž-
nyčią. Abu pastatai turi
erdvias tinkamas sales ir
pastatai senai išmokėti.
Vietiniai lietuviai "Varpo"
patalpomis naudojasi ir da-
bar. Daug senųjų organiza-
cijų miršta kartu su įstei-
gėjais. Prieš kelis metus
įsikūrė pensininkų draugi-
ja. Ji turi virš 200 narių.
Renkasi laiko praleidimui i

"Varpo" svetainę kas penk-
tadienis nuo 2-5 valandos.
Šv. Andriejaus parapija
gausi. Turi 3 kunigus, 3 se-
seris, kelias bažnytnes or-
ganizacijas. Lietuvių vai-
kai katekizacijos mokinami
anglų kalboje. Dažni sek-
madieniai lietuvių kunigų
aptarnaujami ne lietuvių
kalba. Senosios lietuvių mo-
terys eidamos iš bažnyčios
stebisi, kur dingę lietuvių
kalba?

Lapkričio 13 d. kai visos
Amerikos lietuviai ėjo į JT
reikalauti Lietuvai laisvės,
tai čia Šv. Andriejaus para-
pijos choras tos pačios die-
nos vakare surengė koncer-
tą. Choro vadovybė buvo
prašoma vykti į manifesta-
ciją, bet nei pati vyko ir ki-
tiems sutrukdė.

Po karo lietuvių atvyku-
sių čia arti šimtinės. Jie
šiuo laiku labai užimti savo
įgytais namais, mainomais
automobiliais, lietuvių ben-
druomenės apylinkė merdi.
Yra šeimų, kur tėvai neiš-
moko anglų kalbos, o vaikai
užmiršo lietuvių kalbą.

K. Marijošienė prie Šv.
Andriejaus parapijos turė-
jo lietuvių šeštadieninę mo-
kyklą. Ji čia su didžiausiu
atsidėjimu apie 15 metų
mokino vaikus. Dėka jos
daug vaikų šiandien moka
kalbą žodžiu ir raštu. K.
Marijošienė išvykus kitur
gyventi, šeštadieninės mo-
kyklos klausimas tebespren-
džiamas.

CHICAGO

• Lietuvių Fondo valdy-
ba prašo fondo narius at-
siųsti savo biografijas su
pasinio dydžio nuotrauko-
mis, kuriuos bus panaudo-
tos ruošiamam dideliui ir
puošniam LF vardynui.
Taip pat yra prašoma bio-

DIRVOS 50 METŲ MINĖJIMAS PHILADELPHIJOJ

A.L.T. S-gos Philadelphia skyrius gruodžio mėn.
11 d., 6 val. vak. Lietuvių Banke, 202 N. Broad St.,
Philadelphia, ruošia

SPAUDOS IR DIRVOS 50 METŲ MINĖJIMĄ,

kur dr. J. Puzinas skaitys paskaitą, tema "Anksty-
voji lietuvių spauda Amerikoje", gi viešnia iš New
Yorko p. E. Čekienė darys Dirvos 50 metų veiklos
apžvalgą.

grafijų ir nuotraukų ir
naujai įstojančiųjų i Fon-
dą narių. Nuotraukų kitoje
pusėje turi būti išskaitomas
savininko parašas, kad per
klaidą nenusimaišytų.

Vardynas bus leidžiamas
pagerbimui ir jamžinimui
fondo narių. Svetimiesiems
jis bus puiki informacinė
medžiaga.

LF: 6643 So. Maplewood,
Chicago, Ill. 60629. (Sk.)



• Kun. Ansas Trakis,
Lietuvių Tėviškos parapijos
Chicago klebonas, gruod-
žio mėn. 4 ir 5 d.d. mini
savo 25 metų kunigystės
sukaktį.

PASIRUOŠIMAI DAINŲ ŠVENTEI

JAV ir Kanados Lietuvių III
Dainų Šventė jau pradėjo savo
žygį i Chicago. Ji dar turės ne-
mažai padėti pastangų perbristi
gilias žiemos pusnis, kol 1966
m. liepos mėn. 3 dieną sustos
Chicagoje. Per tuos žiemos mė-
nesius ji turės geros progos
užsigrūdinti, pasirengti ir įgau-
ti tą didžiąją dvasinę stiprybę, ku-
rią ji turės parodyti laisvojo pa-
saulio lietuviams šią vasarą.

III Dainų Šventės Rengimo Ko-
miteto atstovai Chicagoje nese-
niai turėjo savo pirmąjį pasita-
rimą su spaudos atstovais. Tą pa-
sitirimą šiltais žodžiais pradėjo
III Dainų Šventės Komiteto pir-
mininkas dr. Stp. Biežis. Jis iš-
reiškė viltį, kad III Dainų Šventė,
visiems nuoširdžiai lietuviškai
darbuojantis, turės turėti didžiū-
lį pasisekimą. Lietuvis nuo am-
žių dienos darbus pradėdavo ir

užbaigdavo su daina. Šiame pir-
mame susitikime su spauda, be
pirmininko dr. S. Biežio dalyvavo
dar šie komiteto atstovai: vice-
pirmininkai -- J. Paštukas ir A.
Šantaras, kasininkas K. Dočkus,
muzikinės dalies vadovas J. Zda-
nius, šventės meno reikalų vado-
vas dail. Alg. Kurauskas ir spau-
dos - informacijos komisijos va-
dovas Alg. Pužauskas. Spaudą, be
paties spaudos komisijos vadovo
Alg. Pužausko, šiame pasitarime
atstovavo dar šie spaudos žmo-
nės: V. Račkauskas, P. Stakaus-
kas, A. Valentinas, A. Gintneris,
J. Janušaitis ir lietuviško radi-
jo atstovai -- F. ir A. Daukai, H.
Žemelis ir P. Petrutis. Spaudos
-- informacijos komisija yra
daug platesnės sudėties, tačiau
ne visi šį kartą pasitarime galė-
jo dalyvauti.

Vadovai pasakė, kad visi lietu-
viškieji JAV laikraščiai, i ku-
riuos tik buvo kreipiamasi, pasi-
žadėjo III Dainų Šventės reikalus
remti visomis išgalėmis. Tą patį
pasižadėjo ir Kanados lietuvių
savaitraščiai -- "Nepriklausoma
Lietuva" ir "Tėviškės Žiburiai".

III Dainų Šventės mišrus choras
savo repertuare turi 15 dainų. Dau-
gybė chorų visoje šalyje jau už-
siregistravo, repertuarai jiems
jau pasiūti ir jie jau pradėjo
rengtis šventei. Dar kasdien vis
registruojasi nauji choral.

III Dainų Šventėje bus nauja
tas, kad atskirai dalyvaus ir jau-
nuolių choras, kurį sudarys apie
1000 dainininkų. Jaunimas padai-
nuos 6 dainas. Galimas dalykas,
kad šion šventės atvykę ir Vasa-
rio 16 gimnazijos choras iš Vo-
kietijos, kuris taip pat norėtų
atskirai padainuoti bent porą dai-
nų.

Muzikas kompozitorius Br. Bud-
riūnas jau baigė rašyti kantatą
III Dainų Šventei. Ji vadinsis
"Tėviškės Namai". Žodžius pa-
rašė poetas Bern. Brazdžionis.
Kantatą diriguos pats autorius
Br. Budriūnas. Mišriam chorui
diriguos trys dirigantai, jaunuolių
chorui -- vienas dirigentas ir
viena pakviesta III Dainų Šven-
tės garbės dirigentė.

Jau yra sudarytos visos reikia-
mos komisijos sekmingam vyk-
dymui šio didžio lietuviško žy-
gio.

III Dainų Šventės leidinį re-
daguos St. Daunys. Spaudos komi-
sijai anglų kalba vadovaus St.
Pieža.

Ypatingai šioje šventėje bus
naujo tas, kad nebus jokių prak-
kalbų -- nei ilgų nei trumpų.
"Prakalbų repertuaras" visai ne-
rengiamas. Toks yra vieningas
šventės komiteto nutarimas.

Alb. Valentinas

LOS ANGELES

Žygiui i Jungtines Tautas remti
Los Angeles Komitetas, susi-
rinkęs š.m. lapkričio mėn. 21 d.
posėdžiui priėjo išvados, kad Los
Angeles organizacijų jam paves-
tą uždavinį yra atlikęs, patvirtin-
ęs visas apyskaitas, nutarė savo
veikimą baigti, likviduoti. Per
savo veikimo laikotarpį Komite-
tas iš visuomenės ir organiza-
cijų surinko aukų 904 dol. ir 88
ct., išlaidų turėjo 26 dol. 21 ct.,
centrai New Yorkan buvo pasiū-
ta 877 dol. ir 88 ct., kurio bend-
ra suma žymiai prašoka pasiun-
čiamą ALT surenkamų aukų Vasa-
rio 16-tosios proga. Los Ange-
les lietuvių visuomenė organi-
zuojamą žygį sutiko palankiai,
galima sakyti entuziastiškai. Žy-
mą įtaką čia turėjo tai, kad žy-
gį organizuoti iniciatyvos ėmėsi
ir ėmėsi labai drąsiai, plačiai
ir energingai, lietuvių jaunimas,
dėl kurio nedalyvavimo, nepasi-
reiškančio iškilniau lietuvių vi-
suomeninėje gyvenime, taip
daug susirūpinimo buvo reikšta
mūsų periodinėje spaudoj ir vi-
suomeninėse pasikalbėjimuose,
diskusijose. Los Angeles lie-
tuviams dėl didelių nuotolių ir di-



Philadelphijoje atidarant dail. K. Žoromskio kūrinių parodą kai-
ba prof. J. Puzinas. Paroda vyko nuo lapkričio 20 iki 28 d.

K. Čikoto nuotrauka

NEW YORKO LIETUVIŲ VYRŲ CHORO KONCERTO BELAUKIANT

"Aš padainuosiu dainų dainelę,
aš dainų bernužėlis" sako mūsų
daina. Tikrai, lietuviai bernužė-
liai buvo "dainų bernužėliai". Juk
Lietuvoje vasaros tyliasis vaka-
rais atrodė, jog apylinkė tai iš-
tisa daina. Dainos garsai lilia-
vo iš visų pusių. Ir vis įvairės-
nės dainos, vienos liūdnos, il-

gesingos, kitos linksmos, spin-
dinčios jaunatve.

Gal bnt ši dainos melė ir pa-
mėgimas dainuoti mums yra kaip
įgimta. Juk ir čia mes dainuo-
jame, dainuojame prie alaus stik-
lo, dainuojame salėse arba dainų
šventėse.

Štai prieš du metus New Yor-
ke muz. Vl. Baltrušaitis suor-
ganizavo naują dainos vienetą --
New Yorko Lietuvių Vyrų chorą.
Išgirdęs, jog šio choro koncertas
įvyksta š.m. gruodžio mėn. 5 d.
Franklin K. Lane mokyklos salė-
je, Woodhavene, nutariau sužino-
ti ką nors plačiau apie būsimąjį
koncertą. Prisimenu, pirmasis jų
koncertas praėjo su dideliu pasi-
sekimu ir jis prisimenamas kaip
puikio lygio koncertas. Žinau,
jog choro repeticijos vyksta Lie-
tuvų Atletų Klubo patalpose, Ri-
dgewoode, tai ir užsukau i ten.
Radau čia jau susirinkusį dido-
ką būrį vyrų su maestro muz. Vl.
Baltrušaičiu. Sakau -- ką nors
plačiau pasakykite apie būsimą-
jį koncertą. Pasirodo, jog progra-
moje dalyvauja solistas iš Chica-
gos J. Vaznelis ir pianistė Aldona
Kepalaitė. Pianistė Aldona Ke-
palaitė jau daugiau kaip mėnuo
dalyvauja choro repeticijose ir
akomponuoja jose operiniams kū-
rinimams. Žodžiu -- ruošiamasi
puikiai. Prasitariau, jog norėčiau
pasklausyti repeticijos. "Kodėl
ne", sutiko p. Baltrušaitis.

Išmukau i salę ir prabuvau joje
dvi valandas. Jie dainavo išties
eilę dainų. Rodos ši atliktą gra-
žiai, įdomiai, bet štai kita dar gra-
žesnė, dar įdomesnė.
Pasirodo, kompozitorius J. Či-
žauskas, vos tik chorui susior-
ganizavus, prisistuntė specialiai
chorui sukomponuotas dvi savo
dainas ir vieną iš jų "Anoj pusėj
Nemunėlio" girdėsime koncerte.
Kompozitoriaus B. Budriūno "Tė-
vynėi" New Yorke bus išpildyta
pirmą kartą. Ši daina tai randa
ir skundas benamio stnaus savo
kenčiančiai tėvynėi. Beto, koncer-
te girdėsime iš operų Rigoletto,
Trubadūrų, Perlių Žvejų ir La
Forza del Destino, pav. La Forza
del Destino vyrai padainuos kartu
su solistu J. Vazneliu. Žodžiu pro-
grama nauja ir įvairi.

Tiesą, teko nugirsti, jog kon-
certas pradėdamas punktučiai 3
val. vakaro. Kiek prisimenu, pir-
masis šio choro koncertas buvo
punktučiai pradėtas taip pat.
Reikia tikėtis, jog New Yorko
ir apylinkių lietuvių visuomenė
gausiai suplauks i Franklin K.
Lane mokyklą š.m. gruodžio mėn.
5 d.

S. Sakalas

rinis užsimojimas yra iš Chica-
gos, daug įvairiai komentuoto ir
dar įvairiau meniniu požiūriu
įvertinto "Antrojo Kaimo Teat-
ro" išsikvietimas, kuris laukia-
mas Los Angeles ateinančių mė-
nų pradžioje. Neabejotina, kad
svečiai iš Chicago susilauks iš
losangeliečių didelio susidomė-
jimo.

• LOS ANGELES LIETUVIŲ
NAMAI dažnai vadinami Liet.
Bendruomenės Namais, savo pas-
kutiniame akcinių susirinkime
svarstė iškeltą pasiūlymą, kad Lie-
tuvų Namus parduoti ir prisi-
jungti prie Lietuvių Tautinių Na-
mų. Po ilgesnių diskusijų ir iš-
siaiškinimų pasiūlymas rado di-
delės daugumos pritarimą. Iš
abiejų pusių -- Lietuvių Namų ir
Liet. Tautinių Namų -- atmošė-
ra tam yra gera ir palanki. Dau-
gelis Los Angeles lietuvių yra ak-
cininkais ir dalininkais abejuo-
se namuose. Sveikintinas pasi-
ryžimas. (a)



VILTIES SPAUSTUVĖ

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jung-
tinėse Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus,
brošiūras, programas, katalogus ir kito-
kios leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms
ir profesionalams: vizitinės kortelės,
blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, at-
skaitomybės ir kitokios formos; Jūsų
adresai įvairių dydžių vokuose -- regu-
liariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžini-
gai.